

[desky]

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Bakalářská práce

2014

Laura Srpová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Laura Srpová

**Transpacifické partnerství jako součást
strategie amerického „návratu“ do Asie a
jeho dopady na Jižní Koreu**

Bakalářská práce

Praha 2014

Autor práce: **Laura Srpová**

Vedoucí práce: **PhDr. Jan Bečka, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2014

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tématem Transpacifického partnerství (TPP) jako součásti americké zahraničně-politické strategie „návratu“ do Asie. Zaměřuje se na posouzení vztahu USA a Jižní Koreje v kontextu politiky "návratu" do Asie. TPP jako ekonomická součást této politiky, je nově plánovanou zónou volného obchodu sdružující státy asijsko-pacifického regionu jehož součástí se má stát i Jižní Korea. Čína a USA jsou největšími a ekonomicky nejvýznamnějšími zeměmi regionu, proto jejich vzájemnou rivalitu sledují asijsko-pacifické státy včetně Jižní Koreje s obavami. Současný čínský mocenský a ekonomický vzestup ovlivňuje vztah mezi tradičními spojenci Jižní Koreou a Spojenými státy. Proto se dále text zabývá otázkou čínského vlivu v procesu rozhodování Jižní Koreje o vstupu do TPP. Práce vychází z předpokladu, že spojenectví s Čínou, ač je ekonomicky výhodnější nutí Koreu, aby se připojila k Transpacifickému partnerství vedenému Spojenými státy a unikla tak z jejího mocenského orbitu a zaujala vyvážený vztah k oběma velmocem. Z tohoto vyváženého postavení a zároveň ekonomické integrace v asijsko-pacifickém regionu bude Jižní Korea těžit. Politicky sice zůstane čínským partnerem, ale zachová si ochranu Spojených států před čínskou hegemonií.

Abstract

Bachelor thesis deals with the topic of Transpacific partnership (TPP) as a component of America's pivot to Asia strategy. It focuses on the evaluation of the relationship between South Korea and the USA. The TPP, as the economical component of the policy, is a newly planned free trade area among countries of the Asia-Pacific region. China and the U.S. are the largest countries and major economical powers of the Asia-Pacific. Their rivalry raises concerns among countries of the region including South Korea. The current rapid rise of China's political and economical power strongly influences the relationship between both traditional allies, the United States and South Korea. Therefore, the text deals with the issue of Chinese influence in the decision-making process of South Korea in joining the TPP. South Korean alliance with China, although it is economically beneficial, forces her at the same time to join the Transpacific partnership led by the United States. Thereby, Korea can mitigate China's rising influence and adopt balanced approach to both regional powers. South Korea will profit from this position and from the economical integration in the Asia-Pacific region. Politically, South Korea will remain China's ally but it will stay under the protection of the United States against Chinese hegemony.

Klíčová slova

Transpacifické partnerství, „Návrat do Asie“, Jižní Korea, Spojené státy americké, geopolitické uspořádání

Keywords

Trans-pacific Partnership, Pivot to Asia, South Korea, United States of America, geopolitical situation

Rozsah práce: 65 634

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 15. května 2014

Laura Srpová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce panu PhDr. Janu Bečkovi, Ph.D. za jeho pomoc a užitečné rady při jejím vyhotovení.

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Laura Srpová

E-mail:

srpoval@gmail.com

Semestr:

5.

Akademický rok:

2013/14

Název práce:

Americký návrat do Asie a jeho dopady na Jižní Koreu

Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok):

LS 2013/14

Vedoucí bakalářského semináře:

PhDr. Oldřich Tůma, PhD.

Vedoucí práce (není povinné):

PhDr. Jan Bečka, Ph.D.

Zdůvodnění výběru tématu práce (5 řádek):

Téma Amerického návratu do Asie a jeho dopadu na tradičního spojence Spojených států Amerických Jižní Koreu jsem zvolila, protože se jedná o současné téma. Proto nestihlo být ještě důkladně analyzováno a prošetřeno, alespoň v českých textech a zdrojích. Právě tuto charakteristiku sledávám zajímavou. Navíc vzhledem k rostoucí strategické důležitosti Asie, mocenskému růstu Číny i vývoji na Korejském poloostrově, si sblížení mezi Jižní Koreou a Spojenými státy zaslouží větší pozornost.

Předpokládaný cíl (5 řádek):

Cílem bakalářské práce je analyzovat ekonomické, strategické a bezpečnostní aspekty amerického „návratu“ do Asie a jeho dopady na USA, Jižní Koreu a jejich tradiční spojení. Zároveň se zaměřím na posouzení role Číny v jihokorejském procesu rozhodování o vstupu do Transpacifického partnerství (TPP) a na ekonomické a politické dopady tohoto přistoupení, případně i možná rizika, která s sebou nese.

Základní charakteristika tématu (10 řádek):

Tématem bakalářské práce je americká politika „návratu“ do Asie a její zahraničně-politické dopady na Jižní Koreu. Tato strategie USA se dotýká ekonomiky, diplomacie i bezpečnosti v asijsko-pacifickém regionu. Text se bude konkrétněji věnovat především ekonomickému prvku „návratu“ do Asie Transpacifickému partnerství (TPP), které má vzniknout jako zóna volného obchodu sdružující státy asijsko-pacifického regionu a jehož součástí se má stát i Jižní Korea. Dalším důležitým aspektem je snaha USA zapojit své spojence v asijsko-pacifickém regionu do „zatlačování Číny“. Čína je pro Spojené státy v regionu rivalem, a proto jejich prostřednictvím usilují o vyrovnání jejího mocenského vzestupu. V centru pozornosti bude také stát snaha Spojených států o prosazení Transpacifického partnerství a výhody i rizika, které jihokorejské členství v tomto bloku přinese.

Předpokládaná struktura práce (10 řádek):

Bakalářská práce je rozdělena do tří částí. V úvodu vymezím téma a cíl své práce. V první části definuji základní pojmy a zaměřím se na politiku "návratu" do Asie v kontextu současné zahraničně-politické strategie USA. V druhé části se budu zabývat vlivem amerického „návratu“ na vztah Spojených států s Čínou a na jejich rivalitu ovlivňující asijsko-pacifický region. Třetí část bude analýzou Transpacifického partnerství (TPP) jako ekonomického prvku „návratu“ do Asie a vlivu čínsko-americké rivality na proces vstupu Jižní Koreje do tohoto multilaterálního ekonomického bloku. Závěr přinese odpověď na otázku, jaké důvody vedou Jižní Koreu i přesto,

že je hospodářsky a obchodně více spjatá s Čínou k připojení k Transpacifickému partnerství vedenému Spojenými státy.

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

Barfield, Claude, and Phillip I. Levy. "Tales of the South Pacific: President Obama and the Trans-pacific Partnership." *American Enterprise Institute* 2. (staženo 29. září 2013).

Cheong, Inkyo. "Negotiations for the Trans - Pacific Partnership Agreement: Evaluation and Implications for East Asian Regionalism." *Asian Development Bank Institute* 428: 26. (staženo 12. ledna 2014).

Clinton, Hillary. "America's pacific century." *Foreign Policy*, 11. října 2011.

Denmark, Abraham M., Yan Xuetong, Noboru Yamaguchi, Chaesung Chun, C. Raja Mohan, Alexander Chieh-cheng Huang, Barry Desker, Kitti Prasirtsuk, and Peter Jennings. "roundtable Regional Perspectives on U.S. Strategic Rebalancing." *Asia Policy* 15: 44. (staženo 8. října 2013).

Karásek, Tomáš, and Ivana Karásková. "Americký ‚návrat‘ do Asie: strategie bez perspektivy?." *Asociace pro mezinárodní otázky*: 11. (staženo 17. listopadu 2013).

Kissinger, Henry A. . "The future of U.S.-Chinese relations." *Foreign Affairs*, březen/duben 2012.

Levy, Phil. "U.S. Political disfunction and Trans-pacific Partnership Trade Agreement." *Foreign Policy*, 16. října 2013.

Liberthal, Kenneth. "The American Pivot to Asia." *Foreign Policy*, 21. prosince 2011.

Park, Jae-kyung. "China-U.S. Relations in East Asia. Strategic rivalry and Korea's choice." *Center for strategic and international studies*: 28. (staženo 23. října 2013).

Solís, Mireya. "South Korea's Fateful Decision on the Trans-Pacific Partnership." *Foreign policy at BROOKINGS* 31: 21. (staženo 23. listopadu 2013).

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Obsah

OBSAH	1
ÚVOD	2
1 AMERICKÁ ZAHRANIČNÍ POLITIKA V ASII NA ZAČÁTKU 21. STOLETÍ	5
1.1 <i>Definice klíčových pojmů</i>	5
1.2 <i>Historie americké přítomnosti v Jižní Koreji a pozadí vztahů</i>	8
1.3 <i>Okolnosti a historie „návratu do Asie“ a americké přítomnosti v Asii</i>	10
1.4 <i>„Návrat do Asie“ jako nová strategie Barracka Obamy</i>	11
2 RIVALITA ČÍNA VS. USA VLIV NA JIŽNÍ KOREU A ASIJSKO-PACIFICKÝ REGION 14	
2.1 <i>Rostoucí Čína a její dopady na americkou zahraniční politiku v Asii</i>	14
2.2 <i>Čínská lidová republika a vyrovnávání sil</i>	16
2.3 <i>Čína-Jižní Korea v 21.století</i>	18
2.4 <i>Vliv čínské hrozby na spojení USA-Jižní Korea</i>	20
3 TPP JAKO EKONOMICKÁ SOUČÁST STRATEGIE „NÁVRATU DO ASIE“	23
3.1 <i>Transpacifické partnerství- Americký nástroj vlivu?</i>	23
3.2 <i>Americké TPP versus čínské iniciativy</i>	26
3.3 <i>Motivace přistoupení Jižní Koreje k Transpacifickému partnerství</i>	27
3.4 <i>Zvažování možností Čína vs. USA</i>	29
ZÁVĚR	32
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK:	34
POUŽITÁ LITERATURA	35

Úvod

Rivalita mezi velmocemi Čínou a Spojenými státy americkými znepokojuje nejen asijsko-pacifický region, který se geograficky nachází z velké části mezi nimi, ale i celý svět. Jižní Korea je tradičním spojencem Spojených států amerických v ekonomické i bezpečnostní oblasti již od dob korejské války, která v 50. letech rozdělila Korejský poloostrov a i nadále jsou pro tento stát významným partnerem při potlačování hrozby přicházející ze Severní Koreje. Vztah mezi Spojenými státy a Jižní Koreou se stal klíčovým pro celé období studené války, zejména z bezpečnostního hlediska a jeho význam trvá dodnes. Nová vzestupující velmoc Čínská lidová republika si však vzhledem k vzrůstajícímu mocenskému postavení v posledních letech také nárokuje a upevňuje vliv v tomto regionu. Spojené státy na tuto skutečnost reagují posilováním své přítomnosti v asijsko-pacifickém regionu. Je ovšem otázkou, zda je bezkonfliktní soužití obou mocností v regionu trvale udržitelné a zda skončí jen u mírové soutěživosti. Jaké dopady by mohl čínský faktor mít na tradiční vztah USA a Jižní Koreje?

Případná konfrontace či rivalita Číny a Spojených států jako jaderných mocností znamená, že je v sázce nejen stabilita Jižní Koreje, ale i celého regionu a potažmo světa.

Ve své bakalářské práci budu zabývat tématem Transpacifického partnerství jako součásti strategie amerického „návratu do Asie“. Transpacifické partnerství je navrhovaná zóna volného obchodu vedená Spojenými státy americkými, která má vzniknout v této oblasti a jejíž součástí se má stát i Jižní Korea. Transpacifické partnerství považuji za ekonomickou součást politiky „návratu do Asie“ a v mé práci mu bude věnována hlavní pozornost. Také vycházím z předpokladu, že slouží jako nástroj k posilování americké přítomnosti v asijsko-pacifickém regionu.

Cílem mé práce bude analyzovat ekonomické a okrajově i strategicko-bezpečnostní aspekty amerického „návratu do Asie“ a jeho dopady na USA, Jižní Koreu a jejich tradiční spojení. Zároveň se zaměřím na posouzení role Číny v jihokorejském procesu rozhodování o vstupu do Transpacifického partnerství a na ekonomické a politické dopady tohoto přistoupení, případně i možná rizika, která s sebou nese. Vzhledem k omezenému rozsahu závěrečné práce i mého studijního zaměření se vyhnu podrobné analýze ekonomických a bezpečnostních přínosů a rizik Transpacifického partnerství, ale zaměřím se cíleně na jeho politické dopady pro vztah mezi Spojenými státy a Jižní Koreou. Domnívám se, že Jižní Korea se bude snažit nadále uplatňovat takovou politiku, která jí umožní zachovat si dobré vztahy s ČLR i

USA. Ačkoliv by orientace na ČLR mohla být krátkodobě výhodnější, z dlouhodobého hlediska by znamenala, že se Jižní Korea ocitne jednoznačně v čínském mocenském orbitu. Vstupem do Transpacifického partnerství nejen upevní tradiční vztah se Spojenými státy, ale Jižní Korea demonstruje přijetí USA jako jedné z vedoucích mocností v asijsko-pacifickém regionu.

Při práci se zdroji pro mě bude klíčový pohled Spojených států na vývoj v asijsko-pacifickém regionu. Budu se snažit zahrnout do textu bakalářské práce i jihokorejský a čínský pohled, avšak vzhledem k mým omezeným jazykovým schopnostem a předepsanému rozsahu bakalářské práce se omezím pouze na texty čínských a jihokorejských akademiků a expertů, které jsou dostupné v anglickém jazyce a kterých není mnoho.

Bakalářskou práci pojmu jako deskriptivní analýzu přičemž budu postupovat od obecnější roviny jako je politika „návratu do Asie“ a její politický kontext směrem k jejím konkrétním formám jako je Transpacifické partnerství a jeho dopady na geopolitické rozložení sil v asijsko-pacifickém regionu a zejména na Jižní Koreu.

První kapitola mé práce se bude zabývat definováním pojmů jako je Transpacifické partnerství nebo americký „návrat do Asie“ a dalšími, jelikož v českém prostředí často chybí celkový kontext toho, jak tyto termíny vznikly a proč vznikly. Také se zaměřím na „návrat do Asie“ jako novou zahraničně-politickou strategii prezidenta Spojených států Baracka Obamy. Ve druhé části se budu věnovat vlivu politiky amerického „návratu“ na vztah Spojených států s Čínou a na jejich rivalitu ovlivňující asijsko-pacifický region a Jižní Koreu. Třetí závěrečnou kapitolu bude tvořit analýza Transpacifického partnerství jako ekonomického prvku strategie „návratu do Asie“ a vlivu čínsko-americké rivality na proces přistoupení Jižní Koreje do tohoto multilaterálního bloku.

Jelikož se má práce zabývá relativně novým a neprobádaným tématem, knižní zdroje jsou jen těžko dostupné a v podstatě se zatím nevyskytují. Proto čerpám převážně z akademických článků domácích i zahraničních odborníků, z výstupů think-tanků zabývajících se zahraničně-politickými otázkami a z mediálních zdrojů. K ne důležitějším z nich potom patří zejména článek *Pivot to the Pacific?: The Obama Administration's „Rebalancing toward Asia“* od think-tanku Federation of American Scientists, který popisuje politický kontext amerického „návratu do Asie“ a jeho konkrétní formy. Další z významných zdrojů je text *Americký návrat do Asie: strategie bez perspektivy?*, jenž argumentuje, že rivalita mezi Spojenými státy a Čínou se

nepodobá z politického hlediska rivalitě americko-sovětské za studené války, neboť mezi Čínou a Spojenými státy probíhá čilá diplomatická a hlavně ekonomická výměna. Nelze tedy hovořit o zatlačování Číny, ale spíše zadržování jejího vlivu. Článek *Americas Pacific Century* od bývalé americké ministryně zahraniční Hillary Clinton je nejen jedním z nejdůležitějších zdrojů mého výzkumu kvůli formulaci politických cílů USA v „návratu do Asie“, ale i byl průlomový i pro zpopularizování termínu amerického „návratu“ ve světových médiích. Text *Americký ‚návrat‘ do Asie: strategie bez perspektivy?* od Tomáše Karáska a Ivany Karáskové objasňuje, v čem může být termín „návrat do Asie“ zavádějící. Na druhou stranu se v něm však nachází nepřesnosti, kdy autoři vyzdvihují čínské komunistické vedení a ideologický konflikt mezi USA a Čínou jako jeden z hlavních problémů vzájemných vztahů obou mocností. Dnes už problém není ani tolik komunismus, jako spíše militarismus a snaha o zastrašování sousedních zemí a čínské teritoriální ambice. Komunismus už i čínským vůdcům slouží jen jako zástěrka. *Tales of the South Pacific: President Obama and the Trans-pacific Partnership* zase nabízí přehled historie a kontextu Transpacifického partnerství a přináší i zhodnocení jeho ekonomického přínosu pro potenciální členy. Článek *China-U.S. Relations in East Asia* se pro změnu zabývá strategickou rivalitou Spojených států amerických a Číny a hodnotí možnosti Jižní Koreje, jak z této rivality těžit a jaká rizika pro ni představuje.

1 Americká zahraniční politika v Asii na začátku 21. století

1.1 Definice klíčových pojmů

Na úvod své práce bych ráda uvedla několik klíčových pojmů a definovala je, jelikož se jedná o v českém prostředí dosud nepříliš známé termíny pocházející především z mediálního prostředí.

Prvním z nich je pojem americký „návrát do Asie“. Jedná se o zahraničně-politickou strategii druhého volebního období prezidenta Spojených států amerických Baracka Obamy a jejím proklamovaným cílem je systematické dlouhodobé posilování ekonomické, strategické i diplomatické přítomnosti Spojených států amerických v oblasti Asie a Tichomoří bez teritoriálních nároků. „Návrat (pivot) do Asie“ roku 2011 uvedl prezident Spojených států ve svých proslovech k australskému parlamentu¹ a při návštěvě Tokia² s tím, že se zavázal k dlouhodobému setrvání USA v asijsko-pacifickém regionu a vyjádřil odhodlání USA hrát v této oblasti vedoucí roli v nadcházejících letech. Obama tak vstoupil do úřadu jako první „pacifický prezident“³, distancoval se od Bushovy politiky na Blízkém východě, ukončil války v Iráku a Afghánistánu a zaměřil se na asijský prostor. Pojem „návrát do Asie“ byl však poprvé použit, jako popis oficiální politiky USA a dále zpopularizován v médiích, díky článku *America's Pacific Century* bývalé ministryně zahraničních věcí Hillary Clinton v časopise *Foreign Policy* roku 2011⁴.

„Návrat do Asie“ má tři hlavní oblasti. První z nich, diplomacie se soustředí na dvě výrazné součásti strategie vyvažování: úspěšné řízení čínsko-amerických vztahů a

¹ The White House official website, "Remarks By President Obama to the Australian Parliament." Last modified November 17, 2011. Accessed April 15, 2014. <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliament>.

² The White House official website, "Remarks By President Obama to the Australian Parliament." Last modified November 14, 2009. Accessed April 15, 2014. <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-barack-obama-suntory-hall>.

³ Kenneth Liberthal. "American Pivot to Asia." *Foreign Policy*, December 21, 2011. http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/12/21/the_american_pivot_to_asia (accessed November 12, 2013).

⁴ Tomáš Karásek and Ivana Karásková, "Americký ‚návrát‘ do Asie: strategie bez perspektivy?," *Asociace pro mezinárodní otázky*, no. 3 (květen 2013): 11, http://www.amo.cz/editor/image/produkty1_soubory/amocz-pp-2013-03.pdf (accessed November 17, 2013), 3.

prohlubování závazků USA vůči multilaterálním asijským organizacím. V diplomatické oblasti se tedy Spojené státy snaží především o budování stabilního a konstruktivního vztahu s ČLR, intenzivnější zapojení do regionálních organizací jako Summit Východní Asie (EAS) a Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN)⁵ a prohlubování bilaterálních vojenských, ekonomických a jiných vztahů s rostoucími asijskými mocnostmi. Zejména Jižní Koreou, Japonskem a Indií. Druhou oblastí „návratu“ je bezpečnost. V zájmu USA je především usilovat o stabilitu, svobodu plavby a námořní bezpečnost v asijsko-pacifickém regionu. V rámci strategie vyvažování Číny je důležitou součástí vybudování systému bezpečnosti v Tichomoří. Ten by neměl být řízen jen přes centrum ve Washingtonu, ale Spojené státy podpoří i vzájemné bezpečnostní aliance mezi svými spojenci⁶. Zároveň USA usiluje o zajištění trvalé a udržitelné vojenské přítomnosti v asijsko-pacifickém regionu i v období omezeného rozpočtu a výdajů na obranu. Zvláštní důraz je kladen i na posilování demokracie a ochrany lidských práv. Třetí oblastí je ekonomika, v níž Spojené státy systematicky rozšiřují obchod a investice do cílového regionu. Jedním z Obamových cílů je dvojnásobně posílit americký export do roku 2015⁷. V centru pozornosti této „národní exportní strategie“⁸ stojí nejen posilování bilaterálních dohod o volném obchodu jako například KORUS FTA⁹, ale i založení multilaterální organizace Transpacifického partnerství, jehož cílem je utvoření zóny volného obchodu a ekonomická integrace asijsko-pacifického regionu pod vedením Spojených států. Americké hospodářské zájmy v asijsko-pacifickém regionu mají i své bezpečnostní a strategické rozměry.

⁵ Summit Východní Asie (EAS): Je fórum lídrů východní Asie, které nabízí strategický dialog a spolupráci v oblastech týkajících se regionu východní Asie. (zdroj: <http://www.dfat.gov.au/asean/eas/>)
Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN): Je sdružení deseti států, které si klade za cíl urychlit ekonomický růst a spolupracovat v oblasti kultury, sociálního pokroku i upevnění vzájemných vztahů. (zdroj: <http://www.aseansec.org/>).

⁶ Kaplan, Robert D. Foreign Affairs, "Center Stage for the 21st Century." Last modified March/April 2009. Accessed May 11, 2014. http://mcdermott.house.gov/index.php?option=com_content&view=article&id=276:center-stage-for-the-21st-century&catid=19:informed-sources.

⁷ Hillary Clinton. "America's Pacific Century." *Foreign Policy*, November 10, 2011. http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/10/11/americas_pacific_century (accessed June 07, 2013).

⁸ Národní exportní strategie je součástí Národní exportní iniciativy prezidenta Obamy, který ji oznámil roku 2010 ve Zprávě o stavu Unie a jejímž cílem je obnovit a oživit podporu amerického vývozu. (zdroj: <http://trade.gov/publications/abstracts/national-export-strategy-2012.asp>).

Druhý pojem strategie vyvažování (re-balancing) je odvozený z „návratu do Asie“ označující totožnou politiku. Jde o postupnou proměnu termínu „návrat“ (pivot) používaného Obamovou administrativou z důvodů nepřesnosti a nedostatečné neutrality na termín strategie vyvažování. Pojem „návrat“ byl zaveden v prvním vládním období Baracka Obamy a poprvé jako popis oficiální politiky použit v článku Hillary Clinton *America's Pacific Century* ve snaze vystihnout záměr prezidenta přesunout americkou pozornost, vliv a zdroje z Blízkého východu do Asie po ukončení válek v Iráku a Afghánistánu. „Návrat do Asie“ se svou bezpečnostní strategií přesunu námořních a vojenských sil do Asie, uzavírání bilaterálních bezpečnostních aliancí se státy asijsko-pacifického regionu a v neposlední řadě i navrhované Transpacifické partnerství vyvolaly negativní reakce v Číně, která v těchto opatřeních vidí snahu USA omezit její rostoucí mocenskou pozici v regionu. Pocit ohrožení u Číny jde však i proti zájmům USA, které se snaží navázat s ní konstruktivní vztah a posílit stabilitu a bezpečnost v oblasti. Proto ve snaze o zmírnění této rétoriky začala Obamova vláda a oficiální kruhy užívat termínu strategie vyvažování¹⁰.

Třetí pojem Transpacifické partnerství je ekonomická součást strategie „návratu do Asie“. Jde o plánovanou zónu volného obchodu pod vedením Spojených států sdružující státy asijsko-pacifického regionu a Latinské Ameriky. Je blokem dvanácti států, které představují 40% světového HDP. Transpacifické partnerství vzniklo z iniciativy USA rozšířit smlouvu o liberalizaci obchodu Transpacifického ekonomického strategického partnerství založeného roku 2006, jehož členy byli Brunej, Čile, Nový Zéland a Singapur. S rozšířením této iniciativy o dalších 5 států USA, Austrálii, Peru, Malajsií a Vietnam se roku 2008 rozhodlo o změně názvu na TPP a díky přítomnosti větších států a ekonomik se o něm začalo uvažovat jako možném budoucím nástroji hlubší ekonomické integrace asijsko-pacifického regionu¹¹. Za vlády Baracka Obamy v roce 2009 se stalo politickým tématem a prezident z něj poté udělal ekonomickou

⁹ KORUS FTA jedná se o bilaterální dohodu o volném obchodu mezi USA a Jižní Koreou uzavřenou v roce 2011. Tato smlouva zahrnuje odstranění cel a netarifních překážek obchodu, ochranu duševního vlastnictví atd. (zdroj: <http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/korus-fta>).

¹⁰ Wen Liu, "From Pivot to Rebalance: the Weight of Words in U.S. Asia Policy." *contextChina*, March 22, 2013. <http://contextchina.com/2013/03/from-pivot-to-rebalance-the-weight-of-words-in-u-s-asia-policy/> (accessed February 19, 2014).

¹¹ Inkyo Cheong, "Negotiations for the TransPacific Partnership Agreement: Evaluation and Implications for East Asian Regionalism." *Asian Development Bank Institute*. no. 428 (July 2013): 26. <http://www.adbi.org/files/2013.07.11.wp428.trans.pacific.partnership.east.asian.regionalism.pdf> (accessed January 15, 2013), 4.

součástí strategie „návratu do Asie“. TPP usiluje o liberalizaci v obchodu se zbožím a službami, odstranění celních bariér a jiných překážek obchodu. Zároveň jde až za hranice běžných dohod, protože zahrnuje oblasti jako ochranu duševního vlastnictví, ochranu práv pracujících, přísnější pravidla pro ochranu životního prostředí, a jiné. Spojené státy doufají, že TPP bude sloužit jako podnět pro další pokračování ekonomické integrace regionu a že podpoří vznik dalších smluv¹².

1.2 Historie americké přítomnosti v Jižní Koreji a pozadí vztahů

Spojenectví Spojených států amerických a Jižní Koreje trvajících již více než 60 let, úspěšně udrželo status quo na korejském poloostrově a určovalo i další regionální strategicko-bezpečnostní vztahy. USA a Jižní Korea se stali spojenci po invazi na Korejský poloostrov roku 1950 a toto spojenectví pokračovalo v průběhu celé korejské války. Dva měsíce po konci války, 1. října 1953 utužily oba státy svůj vztah podpisem smlouvy o vzájemné obraně. Spojenectví USA-Jižní Korea tedy od 50. let fungovalo primárně na bezpečnostním a strategickém základě. Hlavním bodem spolupráce byla obrana před hrozbou přicházející ze Severní Koreje a byla provázena trvalou přítomností amerických vojenských jednotek na území Jižní Koreje. V 60. letech zaznamenala Jižní Korea rychlý hospodářský vzrůst a zařadila se mezi industrializované státy. Po dvaceti letech v postavení příjemce americké podpory se tak stala jedním z hlavních obchodních partnerů Spojených států. Na konci 80. let se k hospodářskému růstu přidala změna režimu z autoritářského na demokratický. V této době se z Jižní Koreje stala regionální mocnost, která svým významem dokázala ovlivňovat americkou zahraniční politiku v oblasti. Od 90. let začíná ve své ekonomice implementovat preferenční obchodní dohody.

Od poválečné doby závisí Korea výhradně na multilaterálním systému obchodu. Korejská vláda podlehla ekonomickému trendu a díky faktorům jako například finanční krize v Asii v roce 1997 se otevřela se mezinárodnímu trhu, hospodářské spolupráci v Asii a systému bilaterálních dohod o volném obchodě.

Dnes je Jižní Korea 7. největším exportérem a 15. největší ekonomikou světa¹³ se silnou průmyslovou základnou. A v trendu uzavírání dohod o volném obchodě

¹² Clinton, „America's Pacific Century“.

¹³ Mark E. Manyin, Emma Chanlett-Avery, Ian E. Rinehart, Mary Beth Nikitin, and William H. Cooper, "U.S.-South Korea Relations" *Congressional Research Service*, no. R41481 (April 2013): 32, <https://www.fas.org/sgp/crs/row/R41481.pdf> (accessed June 07, 2013), 23.

pokračuje, jelikož její exportní model ekonomiky vyžaduje přístup ke světovému trhu. Závislost na zahraničním obchodě v roce 2011 byla 110%, což je největší mezi ekonomikami G-20¹⁴. Jižní Korea a USA jsou blízcí obchodní partneři. V 2012 oboustranný obchod dosáhl hodnoty kolem 100 miliard dolarů a Korea je v současné době jejich 7. největším obchodním partnerem. Pro Koreu jsou Spojené státy 2. největším obchodním partnerem, největším přímým zahraničním investorem, 2. největším exportním trhem a 3. největším dovozcem. V roce 2003 vyřadila Čína USA z přední pozice největšího obchodního partnera a Jižní Korea s ní má zhruba dvakrát větší obchodní výměnu než s USA. Spojené státy předešlo i Japonsko a korejský obchod s 27 státy EU státy se vyrovnal s tomu s Amerikou¹⁵. S USA uzavřela roku 2011 Korea dohodu o volném obchodu KORUS FTA¹⁶, která je v platnosti od 15. března 2012 a odstraňuje celní bariéry. Tato smlouva je pro Koreu druhou největší smlouvou tohoto typu po dohodě o volném obchodu s EU.

Jak v minulosti tak v současnosti však oba spojence váže především bezpečnostní aliance zaměřená proti hrozbě ze Severní Koreje. USA nadále udržují přítomnost 28,500 vojáků v zemi kvůli ochraně před potencionálním útokem a ujišťuje tak Koreu o svých závazcích. Jižní Korea zároveň spolupracuje s USA v oblasti jaderné protiraketové obrany, která představuje nebezpečí pro oba státy a ostatní spojence v regionu ohrožené případnou agresí ze strany Severní Koreje. Teprve v červnu 2009 nastal posun ve vztazích mezi USA a Jižní Koreou z čistě vojenského spojení ke globálnímu partnerství při podepsání smlouvy Joint vision¹⁷ o spolupráci i v jiných oblastech než obranné alianci proti Severní Koreji, třeba v obchodě a ekonomice. Korea se také účastnila válek v Iráku a Afghánistánu, ale je stále dosud považována především za „příjemce“ ochrany a bezpečnostních záruk od Spojených států. Dalším faktorem ovlivňujícím vztah těchto dvou států je rostoucí mocenská pozice Číny v Asii, která vzbuzuje obavy USA i Koreje a má vliv na obrannou a v určité míře i ekonomickou strategii.

Všechny uvedené údaje pochází z jednoho zdroje.

¹⁴ Jae-kyung Park. "China-U.S. Relations in East Asia. Strategic rivalry and Korea's choice." *Center for Strategic and International Studies*. (April 2013): 32. http://csis.org/files/publication/130404_Park_ChinaUSRelations_Web.pdf (accessed November 25, 2014), 27.

¹⁵ Manyin, „U.S.-South Korea Relations“, 23.

Všechny uvedené údaje pochází z jednoho zdroje.

¹⁶ KORUS FTA text smlouvy: http://www.uskoreaconnect.org/pdfs/fta_all.pdf

1.3 Okolnosti a historie „návratu do Asie“ a americké přítomnosti v Asii

„Návrat do Asie“ není ve skutečnosti přesný termín, jelikož naznačuje, že Spojené státy z Asie v minulosti odešly. Naopak přítomnost Spojených států v oblasti Asie a Tichomoří má dlouholetou tradici. Již od 19. století USA trvale působí v asijsko-pacifickém regionu. Příkladem lze uvést španělsko-americkou válku 1898 a zisk Filipín, angažmá v Číně a prosazování politiky otevřených dveří nebo boje v Tichomoří za druhé světové války. I v období studené války byly Spojené státy silně hospodářsky, bezpečnostně i diplomaticky angažovány v asijsko-pacifickém regionu. Vytvořily síť spojenečství a základen v Asii, které sloužily jako prostředek pro uplatnění strategie „zadržování“ komunismu¹⁸. Po jejím skončení se však začaly více zaměřovat na Evropu a především Blízký východ, ačkoliv i administrativy prezidentů Billa Clintona a George W. Bushe prováděly v asijsko-pacifickém regionu aktivní politiku¹⁹. Například Clinton podpořil regionální ekonomickou integraci vyzdvihnutím důležitosti Asijsko-pacifického hospodářského společenství (APEC)²⁰ a navázal užší vztahy s Vietnamem, Čínou a Tchaj-wanem. Prezident Bush posílil bilaterální vztahy s americkými spojenci v Asii a Tichomoří Indonésií, Filipínami a Thajskem v rámci tažení proti terorismu a podepsal dohody o volném obchodu se Singapurem, Austrálií a Jižní Koreou. Zároveň jeho vláda zahájila roku 2008 rozhovory o vstupu USA do vyjednávání o Transpacifickém partnerství. Spojené státy také navázaly užší vztah s Indií především v bezpečnostní oblasti. Přístup k Číně se umírnil, Bushova administrativa se pokoušela o navázání užšího vztahu k Pekingu, avšak pozornost USA se začala po teroristických útocích 11. září 2001 upínat na Blízký východ a válce proti terorismu. Proto vztahy s Asií spíše stagnovaly. I přesto iniciativy v asijsko-pacifickém regionu neutichly úplně. Svědčí o tom série vojenských cvičení a rozrůstající se síť bezpečnostních aliancí se spojenci USA v Asii a Tichomoří. Tyto byly namířeny proti rostoucím vojenským výdajům a tudíž ozbrojené moci Číny v průběhu první dekády nového tisíciletí.

¹⁷ Společná vize

¹⁸ Strategie zadržování byla praktikovaná za studené války k omezení rostoucí moci SSSR.

¹⁹ Robert G. Sutter, Michael E. Brown, Timothy Adamson, Mike Mochizuki, and Deepa Ollapally, "Balancing Acts: The U.S. Rebalance and Asia-Pacific Stability," *Sigur Center for Asian Studies* (August 2013): 49, http://www2.gwu.edu/~sigur/assets/docs/BalancingActs_Compiled1.pdf (accessed April 05, 2014), 5.

²⁰ Asijsko-pacifické hospodářské společenství sdružuje 21 států. Cílem je spolupráce v oblasti ekonomiky i politiky.

Obamova administrativa v tomto smyslu od roku 2009 navazuje na vlády Clintona a Bushe. „Návrat do Asie“ tedy neznamená, že se Spojené státy z asijsko-pacifického regionu v minulosti stáhly a nyní svou přítomnost obnovují. Důležitá myšlenka vzniku strategie vyvažování byla, že těžiště moci se posouvá do Asie společně s americkými zájmy v oblasti zahraniční politiky, národní bezpečnosti a hospodářských vztahů. Obamova administrativa buduje silnější závazky v oblasti na propracovaných základech předchozích vlád a tradice americké přítomnosti²¹.

1.4 „Návrat do Asie“ jako nová strategie Barracka Obamy

Už při oznámení své kandidatury Obama slíbil, že posílí vztahy s Čínou, pěstované Bushovou vládou, které ovšem začaly v tomto období spíše stagnovat a ve své kampani se vyhnul její kritice. Avšak po nástupu do úřadu zareagoval na posilování čínského zbrojení a vojenských aktivit strategickou pozorností USA věnovanou asijsko-pacifickému regionu a zavedením strategie vyvažování. Důvody proč se Obamova administrativa rozhodla zaměřit pozornost právě na tento region jsou na jedné straně obavy z mocenského vzestupu Číny, ale i ekonomické a jiné výhody pro USA. Asijsko-pacifický region je oblastí rizik i příležitostí. Nacházejí se zde pulzující ekonomiky, rychle rostoucí trhy a očekává se, že bude svědkem posunu těžiště moci do Asie. Tento posun může ohrozit globální vedoucí pozici Spojených států. Obama si navíc od ekonomické integrace v regionu slibuje nová odbytiště pro americký export a růst počtu pracovních míst. USA se bude snažit maximálně vytěžit z ekonomického potenciálu této oblasti včetně ekonomického potenciálu Číny, přičemž se bude snažit zabránit Číně v jeho zformování podle vlastních potřeb. Úloha amerických hospodářských zájmů má zde významné strategické a bezpečnostní rozměry. Obamova administrativa v prvním vládním období uzavřela dohodu o volném obchodu s Jižní Koreou (KORUS FTA) a rozhodla o pokračování a iniciování rozhovorů o TPP, čímž demonstruje kontinuitu americké politiky v Asii. Kromě diplomatické, ekonomické a bezpečnostní aktivity se také zvýšila intenzita mezistátních návštěv vysoce postavených politiků a diplomatů. Bývalá ministryně zahraničí Hilary Clinton podnikla mnohem více oficiálních návštěv do východní Asie a Tichomoří než její předchůdci²². Posílily bilaterální vztahy s americkými spojenci a Spojené státy se začaly aktivně angažovat v asijských

²¹ Ibid.,7.

²² V listopadu 2011 a 2012 podnikla cesty po Číně, Japonsku, Bruneji, Indonésii atd.

regionálních fórech. Ale ani tato strategie „návratu do Asie“ nebyla statická, nýbrž se vyvíjela a to především na základě reakcí z ČLR.

V prvním období této iniciativy 2011-2012 se Obamova administrativa soustředila na bezpečnostní aspekty, posilování aliancí a přesuny jednotek a vojenské techniky a infrastruktury. Důležitou součástí strategie vyvažování sil je také distancování se Baracka Obamy od svého předchůdce G. W. Bushe a jeho války proti terorismu. Proto se odklonil od Bushovy politiky na Blízkém východě, stáhnul většinu vojáků z Afghánistánu a Iráku a vešel do úřadu jako „pacifický prezident“²³. Ujistil své partnery o trvalosti svých závazků vůči asijsko-pacifickému regionu. To vzbudilo podezření a ostrou reakci Číny, která se cítila ohrožená nejen zvýšenou vojenskou aktivitou USA v asijsko-pacifickém regionu, ale i uzavíráním aliancí s jejími sousedy, s nimiž má v některých případech teritoriální spory²⁴. Obamova vláda proto změnila na konci roku 2012 svůj přístup, tím že oslabila význam bezpečnostní složky „návratu do Asie“ a umírnila svou vojenskou iniciativu v regionu a naopak zdůraznila diplomatické a ekonomické cíle. Konflikt a nedůvěra mezi Čínou a USA, které by mohly destabilizovat region, nejsou ani v zájmu obou zemí ani států Asie a Tichomoří. Obama usiluje skrze „návrat do Asie“ o navázání užšího a konstruktivního vztahu s Čínou.

Rétorika a diplomacie mohou ovlivnit perspektivu a očekávání a proto jsou důležitými determinanty zahraniční politiky. Ale s časem je důležitá i důvěryhodnost USA a ta vyžaduje vlastnictví zdrojů a kapacit potřebných na to, aby mohla strategii vyvažování dlouhodobě implementovat. Proto je důležitým aspektem Obamovy strategie je i kredibilita Spojených států v cílové oblasti, která se dostala do popředí po sérii komplikací a neúspěchů strategie „návratu do Asie“.

Americká strategie setrvání v asijsko-pacifickém regionu je provázena snahou upevnit vojenské, obchodní a hospodářské vztahy s regionálními partnery a ubezpečit je, že závazky USA v Asii jsou trvalé. Bývalá ministryně zahraničí Hilary Clinton se vyjádřila, že považuje závazky Spojených států za klíčové v rámci budování nového bezpečnostního a strategického uspořádání²⁵. Ovšem škrty ve federálním rozpočtu USA, především obranném, vzbuzují v Asii obavy z toho, že objem závazků USA bude klesat a že dlouhodobý přístup nakonec bude příliš nákladný, hlavně pokud jde o zajišťování

²³ Liberthal, "American Pivot to Asia."

²⁴ Jde konkrétně o spory o námořní teritorium s Japonskem a Filipínami, vyhodnocené jako čínská odezva na americkou aktivitu v asijsko-pacifickém regionu. (Sutter, Brown, Adamson 2013).

²⁵ Clinton, „America's Pacific Century“.

bezpečnosti. Proto se USA snaží o strategičtější rozložení sil v Asii a dávají přednost spíše přechodným základnám s výjimkou Jižní Koreje a Japonska, kde situace vyžaduje permanentní vojenskou přítomnost nebo je strategicky výhodná. Tento model se snaží předejít vysokým výdajům na nových stálých základnách za účelem vybudování bezpečnostního systému. Spojené státy by v případě příliš vysokých výdajů na vojenskou přítomnost v Asii mohly trazit, zatímco by obkličovali Čínu vojenskými základnami. Avšak neangažovanost by mohla vést ke vzniku mocenského vakua, které by pak mohl využít jiný mocný hráč v regionu, nejpravděpodobněji právě Čína. Dále by neangažovanost USA mohla vést k nestabilitě v regionu, kvůli posunu těžiště moci a mohlo by se stát, že dominantní mocnosti regionu Indie a Čína povedou ozbrojený konflikt o výsadní postavení v regionu.

To vše přišlo společně s obchodním a hospodářským napětím mezi Čínou a USA. Zatímco USA se v roce 2011 vzpamatovávaly z recese ekonomiky v důsledku globální finanční krize, Čína i nadále rostla a vzbuzovala obavy Washingtonu, aby Spojené státy ekonomicky nepředstihla. Vývoj ekonomické součásti strategie „návratu“ byl provázen komplikacemi při vyjednávání o Transpacifickém partnerství, kdy bylo datum dokončení smlouvy několikrát posunuto a není ani jisté, zda smlouvu ratifikuje americký kongres. Je jasné, že ukončení jednání vzhledem k tomu, že přistupuje více států, než se původně plánovalo, a že otevírání trhů se týká i citlivých sektorů ekonomiky, nebude jednoduché. Pokud TPP selže není jisté jak bude Obamova administrativa prosazovat hospodářský vliv v asijsko-pacifickém regionu. Americkou pozornost od Asie rozptýlila i řada událostí v zahraničí, včetně ukrajinské krize, konfliktu v Sýrii nebo iránského jaderného programu²⁶. Je důležité, aby si lídři USA zachovali odhodlání a pravidelně jej vyjadřovali. Budoucí americké role v Asii velmi závisí na tom, jak sama Amerika dokáže vyřešit svoje ekonomické problémy a jak se bude v regionu prezentovat.

²⁶ Coleen Maccain Nelson, "Obama Tries Again on Asia Pivot." *The Wall Street Journal*, April 22, 2014. <http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702304279904579516041148327548?mg=reno64-wsj&url=http://online.wsj.com/article/SB10001424052702304279904579516041148327548.html> (accessed April 25, 2014).

2 Rivalita Čína vs. USA vliv na Jižní Koreu a asijsko-pacifický region

2.1 Rostoucí Čína a její dopady na americkou zahraniční politiku v Asii

Američtí představitelé opakovaně prohlašují a ujišťují své partnery v asijsko-pacifickém regionu, že strategie vyvažování není namířena proti žádné zemi. Pozorovatelé se nicméně domnívají, že se jedná o strategii, která má kontrovat tlaku Číny a používají termín zadržování (containment). Čína v posledních letech rozvinula svou diplomatickou i vojenskou aktivitu v asijsko-pacifickém regionu. Obamova vláda se proto snaží na jedné straně o udržení spolupráce a vzájemných vztahů, ale na druhé straně i o poskytnutí záruk ostatním státům tohoto regionu proti případné čínské agresi. Ta se projevuje především v námořních sporech v Jihočínském a Východočínském moři. Spojené státy se nechtějí dostat do pozice, kdy by musely řešit územní spory svých spojenců v Asii s Čínou.

Dojem, že „návrat do Asie“ je nastaven proti Číně představuje pro USA riziko jak v bezpečnostní tak v ekonomické sféře. Čína v posledním desetiletí vzrostla vojensky, diplomaticky i ekonomicky. Ekonomické úspěchy pomohly financovat i modernizaci armády. Asijsko-pacifický region a především Čína jsou významné pro ekonomickou budoucnost Spojených států. Čína však vidí americké angažmá v Asii jako snahu o omezení její vlastní mocenské pozice. Jejich vzájemný vztah se proto pohybuje mezi rivalitou a snahou o spolupráci. Rivalita v oblasti hospodářství je způsobena především nerovnováhou v obchodu a problémy s ovlivňováním kurzu čínské měny. Oba státy jsou však na sobě hospodářsky závislé. V ekonomice je ČLR druhým největším partnerem USA, třetím největším exportním trhem a zároveň největším zahraničním držitelem amerického dluhu²⁷. Také je druhou největší ekonomikou světa, největší exportér a výrobce se zvyšujícím se vlivem na kurz světového ekonomického vývoje a aspirací na dosažení světového prvenství ve výkonu ekonomiky. To může způsobit problémy zájmům amerických firem nejen na čínských

²⁷ Mark E. Manyin, Stephen Daggett, Ben Dolven, Susan V. Lawrence, Michael F. Martin, Ronald O'Rourke, and Bruce Vaughn, "Pivot to the Pacific? The Obama Administration's "Rebalancing" Toward Asia," *Congressional Research Service*, no. R42448 (March 28, 2012): 29, <https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R42448.pdf> (accessed June 07, 2013), 8.

tržích a snížit ochotu ke kompromisům na poli globálního ekonomického systému. Spornou oblastí jsou i dodržování lidských práv, svoboda slova a náboženství a vláda práva.

Zároveň musí být brán zřetel na vojenský vzrůst Číny, která by mohla představovat bezpečnostní riziko. V době, kdy USA vedly „válku proti terorismu“ mohla Čína začít rozšiřovat své vojenské kapacity. USA se na tuto otázku tolik nezaměřovaly jelikož měly problémy v Iráku a Afghánistánu. V rámci regionu však rostla nervozita kvůli čínskému mocenskému vzrůstu. Čínské výdaje na armádu činily v roce 2010 76,3 miliardy dolarů, což je druhý největší armádní rozpočet po Spojených státech s 693,6 miliardami dolarů a přesahuje výdaje amerických spojenců Velké Británie, Německa a Japonska. Čínská armáda se za posledních více než 20 let zvětšila o 10%. To odpovídá dvakrát tak vysokým výdajům na obranu, které jsou zároveň osmnáctkrát větší než před 20 lety. Prozrazuje to také jak málo financí dávala Čína v minulosti na obranu. Přesnost dat však bývá trvale podhodnocována. Čínské vojenské výdaje v roce 2012 dosáhly sotva 11% amerických (v roce 1990 to byly jen 4%)²⁸. V některých klíčových oblastech bezpečnosti jako je vlastnictví jaderného arzenálu a balistických střel a převaha v kybernetice. I přes rostoucí výdaje armádní výdaje Číny, má armáda Spojených států stále převahu. Spojené státy by přesto měly bez přeceňování bedlivě sledovat růst čínské armády analyzovat ho, jelikož představuje bezpečnostní hrozbu²⁹. Některé státy se také mohou částečně odklonit od spolupráce s USA, pokud budou „muset volit“ mezi dvěma velmocemi. Vize nové „studené války“ mezi těmito dvěma mocnostmi je znepokojivá. Státy asijsko-pacifického regionu se také obávají čínských teritoriálních nároků. Státy se bojí o své nárokované námořní cesty, které jsou nezbytné pro obchod, aby si zajistily svobodu plavby. S mnoha z nich má spory o ostrovy v Jihočínském a Východočínském moři. Jihočínské moře je jednou z hlavních zahraničně-politických priorit Číny, která si nárokuje jeho 80% podíl. USA zachovává ohledně teritoriálních sporů svých partnerských států této oblasti s Čínou formálně neutralitu. Avšak zásadně trvají na zachování svobodné plavby po mořích a oceánech.

²⁸ Abraham M Denmark, Yan Xuetong, Noboru Yamaguchi, Chaesung Chun, Alexander Chieh-cheng Huang, C. Raja Mohan, Barry Desker, and Kitti Prasirtsuk, "Roundtable. Regional Perspectives on U.S. Strategic Rebalancing," *Asia Policy*, no. 15 (January 2013): 44, http://www.nbr.org/publications/asia_policy/free/AP15/AP15_B_Asia_balanceRt.pdf (accessed October 08, 2013), 10.

Všechny údaje v odstavci pochází z jednoho dokumentu.

²⁹ *Ibid.*, 10.

USA vytvořily dvoustranný přístup k Číně, a to upevňování strategických vazeb a současně udržení silného důvěryhodného postavení USA k podnícení konstruktivního čínského jednání a poskytnutí podpory asijsko-pacifickým státům, které by se případně chtěly postavit regionální hegemonii ČLR. Obamova strategie vyvažování Asie se u Číny nesetkala s důvěrou. Tím spíš je na škodu, že narušuje strategii vzájemné důvěry, která je důležitá pro vznik spolupráce. Po dlouhou dobu Spojené státy nasazovaly své vojenské jednotky do partnerských zemí, aby zvýšily svůj vliv v regionu. Čína to pochopitelně chápe jako snahu o vojenské obklíčení, proto je důležité, aby byla navázána diplomatická jednání a země si ujasnily své zájmy. I přes ztrátu důvěry u Číny je možné, že obě velmoci vyvinou úsilí které povede ke spolupráci. Řešení situace spoluprací je výhodnější nejen pro asijsko-pacifický region, ale i pro oba rivaly. ČLR i USA mají zájem na prospěšných a rostoucích vzájemných vztazích. Mezi oběma státy existuje vysoká míra ekonomické závislosti a ač jsou ideologicky rozdílné, přímá konfrontace by jim tedy spíše uškodila. USA musí brát v potaz nejen bezpečnostní rizika, ale i ohrožení vzájemných ekonomických vztahů. Budoucí přístup USA k Číně tedy závisí na tom, zda budou ochotny uznat Čínu jako důvěryhodného politického partnera a vyjít s ní v nadcházejících letech i přes militarismus a snahu o zastrahování sousedních zemí a teritoriální ambice nebo budou trvat na demokratizaci pro pokračování spolupráce.

2.2 Čínská lidová republika a vyrovnávání sil

U americké politiky vyvažování v asijsko-pacifickém regionu čelí USA výzvě v podobě zhoršujících se americko-čínských vztahů. Provází ji napětí a současná snaha o hlubší začlenění Číny do mezinárodní komunity a navázání užšího vztahu s touto asijskou velmocí. V současnosti společně se strategií vyvažování bude vzestup Číny jedním z určujících ukazatelů v regionu. Rétorika strategie „návratu“ označuje za hlavní zájmy USA v asijsko-pacifickém regionu ve vztahu k Číně stabilitu, svobodu plavby, svobodné obchodní toky a transakce, demokracii a dodržování lidských práv. Na čínské straně lze vysledovat konfrontační interpretace z opačné pozice. Čína se domnívá, že USA jako „zraněná“ supervelmoc nedovolí jiným vyzyvatelům převzetí pozice globálního hegemona a budou se tedy snažit Číně zabránit v růstu (i přes čínskou snahu

o spolupráci), zbrojení i uzavírání smluv, aby nenaplnila svou roli regionálního hegemonu neboli „království středu“³⁰.

Čína v posledních letech rozvinula svou diplomatickou i vojenskou aktivitu. Obamova strategie vyvažování je podle ní motivovaná dvěma příčinami. Zaprvé je to vzestup Číny, který ohrožuje pozici Spojených států jako jediné supervelmoci po skončení studené války. Druhou možností je posun těžiště moci, které se po léta drželo v Evropě a USA do Asie a proto lze předpokládat, že se vzestupem Číny se zájmy a investice USA přesouvají právě sem³¹. Číňané nadále považují strategii vyvažování v Asii za akt Spojených států, který má bránit Číně v mocenském vzestupu. Na druhou stranu se obávají konfrontace, protože důvěra mezi státy je zásadní pro navázání a udržení strategické spolupráce a bez ní se zvyšuje riziko válečného konfliktu. Stejně situace se bojí i Washington. Vzájemná komunikace je považována za klíč ke vzájemné důvěře. Čína se v některých ohledech již stala supervelmocí a tak poroste spolupráce, především ta preventivní, aby se předešlo možnému konfliktu mezi nukleárními mocnostmi. Jejich spolupráci posilují společné zájmy jako je mír v Tichomoří, obchod a investice nebo jaderné odzbrojování. Určitá míra soutěživosti je však nevyhnutelná. Bývalá ministryně zahraničí Hillary Clinton poznamenala při konferenci na americké námořní akademii 10. dubna 2012, že USA nehledá nové nepřátele. Svět se podle ní nenachází na pokraji nové studené války v Asii a dnešní Čínu odmítla přirovnat k Sovětskému svazu. Rozvoj obou zemí je pro všechny výhodný dokud přispívá k regionální a globální prosperitě. Budování úspěšného vztahu mezi USA a Čínou je podle ní klíčové pro udržení stability a míru v asijsko-pacifickém regionu³². Problémem však je, že obě strany očekávají, že se spolupráce bude odehrávat podle jejich scénáře.

Jednou z amerických nejhorších obav je, že bude vyloučená z asijské integrace spolupracujícím blokem států, jehož nebude členem³³. Dvě výrazné součásti strategie vyvažování jsou proto prohlubující se závazky vůči mezinárodním organizacím a úspěšné řízení čínsko-amerických vztahů. Čína je jedním z nejhorlivějších proponentů regionálního dialogu a volného obchodu, aktivně se angažuje v asijských fórech a regionálních platformech a organizacích. Někteří se obávají vyloučení Spojených států z

³⁰ Henry A. Kissinger, "The Future of U.S.-Chinese Relations." *Foreign Affairs*, March/April 2013. http://www.mauldineconomics.com/images/uploads/overmyshoulder/The_Future_of_US-Chinese_Relations__Foreign_Affairs.pdf (accessed November 21, 2013), 2.

³¹ Yamaguchi et al., "Roundtable. Regional Perspectives on U.S. Strategic Rebalancing", 4.

³² *Ibid.*, 9.

těchto organizací. USA se chce podílet na regionální výstavbě a organizaci, proto se prezident Obama rozhodl pro přistoupení USA k Východoasijskému summitu (EAS), který je významnou regionální platformou pro navázání dialogu s ostatními státy včetně Číny. Takovéto organizace nemívají většinou bezpečnostní nebo hospodářský charakter, ale podílí se na spolupráci při dodržování lidských práv, vzdělávání, připravenosti v případě živelných katastrof nebo mezinárodní zločinnosti.

Čínský vliv na okolní státy je nevyhnutelný, neboť je historicky a regionálně podmíněný. Avšak jak velký tento vliv bude velmi závisí na podmínkách a politických rozhodnutích jejich vlád. Tyto faktory rozhodnou, zda Čína svůj vliv nevyužije k systematickému omezování jejich moci³⁴.

2.3 Čína-Jižní Korea v 21.století

Čína jako největší stát regionu a blízký soused Jižní Koreje má na tento stát bezprostřední vliv, bezpečnostně, hospodářsky i diplomaticky. Zlepšení vztahu Jižní Koreje s Čínou je navíc pro prezidentku Pak Kun-hje jednou z priorit zahraniční politiky³⁵. Jižní Korea tedy musí na čínskou zahraničně-politickou aktivitu nevyhnutelně reagovat. Čína je považována za nedemokratický stát s vedením jedné komunistické strany. Pro Jižní Koreu je z bezpečnostního hlediska klíčový vztah Číny k Severní Koreji. Čína je jediný stát s blízkým vztahem k Severní Koreji a je vždy otázkou, jak se postaví k napětí na poloostrově. Tradičně byly Spojené státy jihokorejským spojencem proti hrozbě přicházející ze Severní Koreje. I pro USA představuje proliferace jaderných zbraní a rozdělení korejského poloostrova bezpečnostní problém, který by mohl ohrozit stabilitu asijsko-pacifického regionu. Avšak Korea potřebuje v tomto ohledu i Čínu, která sice nesouhlasí s proliferací jaderných zbraní Severní Koreou, ale i přesto zůstávají ČLR i KDR politickými spojenci. V zájmu Jižní Koreje je proto rovněž udržet dobré vztahy s Čínou, aby mohl být navázán dialog a případně, aby Čína odradila Severní Koreu od provokací³⁶. Otázky bezpečnosti se kterými se korejská zahraniční politika v rivalitě USA a Číny potýká, souvisejí s vyvíjejícími se asijskými regionálními institucemi a teritoriálními spory v Jihočínském moři. Ač spolu Jižní Korea a Čína nemají přímé spory o území, Jižní

³³ Clinton, „America's Pacific Century“.

³⁴ Kissinger, „The Future of U.S. - Chinese Relations“.

³⁵ Manyin et al., "U.S.-South Korea Relations," 21.

³⁶ Park, "China-U.S. Relations in East Asia. Strategic rivalry and Korea's choice.", 6.

Koreji vadí čínská výbojnost ve východní Asii³⁷. Patrně, protože se obává, že příště by se mohla na řadě ocitnout sama.

Čína je však důležitá pro Jižní Koreu nejen kvůli svému rostoucímu vlivu v Asii a bezpečnostním zárukám proti Severní Koreji, ale i kvůli obchodu a ekonomice. Jižní Korea se soustředí na obchod a dohody s Čínou jako svým největším obchodním partnerem, který pokrývá 20% její celkové obchodní výměny³⁸. Po léta byla Čína zemí, kam směřovali přímé investice jihokorejských firem. Jako platforma pro světovou výrobu zboží, silně ovlivňuje asijsko-pacifický region. Výroba konzumního zboží se přesunula do Číny, což zajistilo její ekonomický vzrůst.

Čína je tedy sice zdrojem ekonomického úspěchu Jižní Koreje, ale zároveň se stává v této oblasti jejím rivalem. Jižní Korea musí totiž ekonomicky konkurovat Číně s nízkými mzdami na jedné straně a na druhé straně i Japonsku s vysokou úrovní výroby. Někdy se proto o Jižní Koreji hovoří jako o „krevetě mezi velrybami“³⁹. Právě fakt, že Čína představuje konkurenci, může být vysvětlením toho, že Jižní Korea aktivně uzavírá dohody o volném obchodě i s dalšími zeměmi. Tato hospodářská strategie je pro ni jako pro exportní ekonomiku výnosná.

Dosud uzavřené a platné smlouvy pokrývají asi 38% korejského exportu a další v procesu vyjednávání pokryjí až 77,6% exportu. Jednou z nejvýznamnějších dohod je ta s Čínou a Japonskem, která pokrývá 25% a společně s Japonskem 31,4% korejského vývozu⁴⁰. Tato spolupráce se může stát možným základem pro širší pan-asijské ekonomické obchodní dohody. Ministerstvo zahraničních věcí a obchodu Jižní Koreje dokonce oznámilo, že se prioritně bude snažit prosadit Korea-China FTA⁴¹ před TPP⁴².

³⁷ Manyin, et al., "U.S.-South Korea Relations.", 21.

³⁸ Ibid., 21.

³⁹ Ibid., 19.

⁴⁰ Mireya Solís, "South Korea's Fateful Decision on the Trans-Pacific Partnership," *Foreign Policy at BROOKINGS*, no. 31 (September 2013): 1-21, http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2013/09/0918_south_korea_trans_pacific_partnership_solis/0918_south_korea_trans_pacific_partnership_solis.pdf (accessed November 23, 2013), 4.

⁴¹ Plánovaná dohoda o volném obchodě mezi Čínou a Jižní Koreou. Vyjednávání začala v květnu 2012. Dosud není v platnosti.

⁴² Kwanwoo Jun, "Seoul Affirms Interest in Joining TPP." *The Wall Street Journal*, January 13, 2014. <http://blogs.wsj.com/economics/2014/01/13/seoul-affirms-interest-in-joining-tpp-but-says-china-deal-comes-first/> (accessed February 14, 2014).

2.4 Vliv čínské hrozby na spojení USA-Jižní Korea

Spojené státy americké ujistily své partnery v Tichomoří, že „návrat do Asie“ není namířen proti Číně a také, že budou usilovat o konstruktivní, partnerský vztah s ní. Vzestup Číny a posun těžiště moci změnil regionální uspořádání asijsko-pacifického regionu. Tyto změny v regionálním uspořádání zároveň znamenají výzvu pro Jižní Koreu, jelikož utrpí tímto posunem škodu v oblasti bezpečnosti. Je polapená mezi dvěma mocnostmi a proto se jí těžko stanovuje jasná strategická spolupráce. Utrpí nejen přímou konfrontací, ale i malými roztržkami, které podněcují nedůvěru a nestabilitu. Bude proto potřeba redefinovat korejsko-americké vztahy, aby jejich aliance dokázala čelit výzvě v podobě ekonomicky i mocensky rostoucí Číny. Vzestup Číny, změny v korejském vedení (na jihu i na severu) a změna rozložení vojenských sil v Asii nastolují nové otázky ohledně změny vztahu mezi USA a Jižní Koreou. Nesoulad mezi novou regionální bezpečnostní architekturou a ekonomickou architekturou komplikuje postavení Jižní Koreje a Spojených států k Číně⁴³.

Čína sama prodělala v jistém smyslu „návrat do Asie“ v 90. letech. Po ukončení války v Indočíně a později studené války se začala soustředit na budování své mocenské pozice v Asii. Po normalizaci vztahů se svými sousedy navázala dialog se státy ASEAN. S Jižní Koreou navázala oficiální styky roku 1992. Později se aktivně účastnila zavedení mechanismu ASEAN + 3⁴⁴, uzavřela s těmito státy několik smluv a dodnes pokračuje v aktivní spolupráci⁴⁵.

Lze očekávat, že v následujících letech se bude Čína snažit zachovat svůj rychlý ekonomický rozvoj a současně bránit některé své klíčové zájmy zahrnující suverenitu, nevměšování se do vnitřních záležitostí a zachování územní integrity. Je možné, že tato rétorika bude podněcovat množství sporů s ostatními státy. Státy asijsko-pacifického regionu se obávají ekonomické a obchodní závislosti na Číně a nejisté schopnosti USA reagovat na nastalou situaci a toho, že proto budou muset přizpůsobit své politiky Číně⁴⁶.

Vzniknul by sinocentrický blok v Pacifiku řízený ČLR. Kdyby však Čína zahájila agresivní zahraniční politiku hrozí jí, že se okolní státy spojí proti ní v pocitu

⁴³ Noboru Yamaguchi et al., „Roundtable. Regional Perspectives on U.S. Strategic Rebalancing“, 16.

⁴⁴ ASEAN + 3: Jedná se o uskupení států ASEAN a Číny, Japonska a Jižní Koreje.

⁴⁵ Park, „China-U.S. Relations in East Asia. Strategic rivalry and Korea's choice.“, 10.

⁴⁶ Kissinger, „The Future of U.S. - Chinese Relations“.

ohrožení. USA proto musí mít bezpečnostní strategii, aby tomuto vývoji čelily, ale neměly by volit konfrontaci. Dlouho Spojené státy postupovaly tak, že nasazovaly jednotky do partnerských zemí, aby si zajistily vliv v regionu, ale Čína takové jednání pochopitelně vnímá jako snahu o vojenské obklíčení. Proto je důležité, aby byl navázán dialog a země si ujasnily svoje zájmy.

Problémy, které řeší korejská zahraniční politika v rivalitě USA-Čína se týkají sílicích asijských regionálních institucí, bezpečnostní situace na Korejském poloostrově a námořních sporů v Jihočínském moři. Zprvč, Jižní Korea je efektivně zapojená do ASEAN +3 a pokračuje ve spolupráci s touto institucí. Neměla by se však spoléhat pouze na ni. Vhodnou volbou pro Koreu je podpora jak ASEAN +3, kterého se účastní společně s Čínou, tak EAS, kde jsou členem i Spojené státy. Zadruhé, problém vztahu se Severní Koreou je citlivý jak kvůli šíření jaderných zbraní, tak kvůli problematickým mezikorejským vztahům. Pro USA je proliferace i rozdělení Koreje bezpečnostní problém a dlouhodobě podporuje Jižní Koreu proti ohrožení ze severu. Avšak Jižní Korea potřebuje v tomto ohledu i Čínu, která sice nesouhlasí s proliferací Severní Koreje, ale i přesto je partnerství s ní jednou z politických skutečností. Korea potřebuje prostor pro vyjednávání se Severní Koreou a čínský faktor, který by odradil Severní Koreu od provokací. Zatřetí, u teritoriálního sporu o Jihočínské moře by se Korea měla zasadit o zachování práv svobodné plavby na tomto území, avšak postupovat opatrně, jelikož se jedná o komplexní citlivý problém v němž je zapojena Čína a mnoho států asijsko-pacifického regionu⁴⁷.

Během studené války musely menší a středně velké státy zpravidla volit mezi dvěma bloky. Ideologická konfrontace rozdělila mezinárodní komunitu a dvě supervelmoci. V současnosti se situace liší. Na scéně se objevily nové velmoci a státy aspirující na tento status, ideologická konfrontace ustoupila do pozadí a riziko představuje spíše militantní rétorika. Nelze proto přirovnávat Čínu k Sovětskému svazu. Jižní Korea má bezpečnostní i ekonomické zájmy společné jak s Čínou, tak s USA. Společné zájmy s Čínou zahrnují širokou ekonomickou spolupráci, Severní Koreu bez jaderných zbraní a rozšířené možnosti pro trilaterální spolupráci Čína-Japonsko-Jižní Korea. Sdílené zájmy s USA jsou klíčovým prvkem bezpečnosti nejen pro Koreu, ale i pro celý region. Spojené státy se aktivně angažují ve spolupráci a výstavbě bezpečnostní architektury regionu a dávají garance stability a míru. Z ekonomického hlediska se

⁴⁷ Park, „China-U.S. Relations in East Asia. Strategic rivalry and Korea's choice.“, 6-7.

významným pojítkem těchto partnerů stala dohoda o volném obchodu KORUS FTA. Bylo by dobré se také vyhnout situacím, kde jedna mocnost bude znevýhodněná společnými zájmy Koreje s druhou mocností.

Nejvýhodnější řešení pro Koreu leží právě ve vyrovnaném přístupu k oběma velmocem. Znamená to zachovat si dobré vztahy s oběma mocnostmi⁴⁸. Většina států v Asii je odhodlaná pokračovat s posilováním ekonomických a obchodních vztahů s Čínou i přesto, že se obávají, že Peking bude využívat svého ekonomického vliv k vlastnímu diplomatickému a bezpečnostnímu prospěchu. Zároveň je v jejich zájmu, aby Spojené státy zabránily Číně v neomezeném prosazování své vůle. Žádný stát nechce vidět napjatý vztah mezi USA a Čínou, který by je nutil k tomu, aby mezi nimi museli volit.

⁴⁸ Ibid.,6.

3 TPP jako ekonomická součást strategie „návratu do Asie“

3.1 Transpacifické partnerství- Americký nástroj vlivu?

Transpacifické partnerství je klíčovou ekonomickou součástí strategie „návratu do Asie“. Tato obchodní agenda z Obamova druhého vládního období je zásadní pro posílení americké přítomnosti v Asii, tím že prosadí více mezinárodně závazných norem a pravidel pro tento regionu. USA vedou jednání se státy asijsko-pacifického regionu o přistoupení k tomuto regionálnímu partnerství, které by mělo vést k odstranění nebo výraznému snížení celních bariér obchodu a v konečné fázi i vytvoření zóny volného obchodu zahrnující až 40% světové ekonomiky⁴⁹. Motivy účasti USA jsou ekonomické i geopolitické.

Obchodní komora Spojených států uvádí, že TPP poslouží k posílení amerických obchodních a investorských závazků v Transpacifickém regionu, což je prioritní kvůli důležitosti zmíněného regionu pro ekonomiku USA nyní a v budoucnu. TPP také usnadní obchod do asijsko-pacifického regionu, racionalizuje existující smlouvy a podpoří agendu multilaterálního obchodu. Navíc může posloužit jako prostředek pro dosažení dlouhodobého cíle APEC na vytvoření zóny volného obchodu v asijsko-pacifickém regionu⁵⁰.

Tento pakt jde za hranice běžných dohod. Věnuje se i jiným netradičním oblastem liberalizace obchodu včetně ochrany duševního vlastnictví, ochrany práv pracujících, zahrnuje pravidla pro internetový obchod a obsahuje standardy ochrany životního prostředí. Je to krok směrem k vytvoření pacifické komunity, který eliminuje obchodní překážky mezi dynamickými, produktivními ekonomikami, které jsou bohaté na suroviny a spojují dva oceány⁵¹. USA se snaží v této ekonomické integraci hrát vůdčí roli a usměřňovat ji podle vlastních zásad. Prosazovaným Transpacifickým partnerstvím demonstrují, že mají zájem o ekonomické setrvání v regionu, jako dominantní mocnost. Někteří analytici ovšem tvrdí, že TPP se rozvíjí právě z důvodu obavy USA, že budou

⁴⁹ Jun, „Soul affirms interest in joining TPP“.

⁵⁰ Cheong, „Negotiations for the TPP Agreement: Evaluation and Implications for the East Asia Regionalism“, 11.

⁵¹ Kissinger, „The Future of U.S. - Chinese Relations“, 5.

vynechány z integrace rostoucího asijského trhu⁵². Bývalá ministryně zahraničí USA Hillary Clinton se ve svém článku *America's Pacific Century* vyjádřila, že USA doufají, že Transpacifické partnerství poslouží jako odrazový můstek pro další integraci tohoto regionu⁵³. Domino efekt ekonomické integrace by také přispěl k racionalizaci již existujících bilaterálních nebo multilaterálních dohod o volném obchodu v rámci asijsko-pacifického regionu. Právě kvůli jejich množství, vzájemným rozdílům a nepřehlednosti, se jim také přezdívá „mísa nudlí“. Předcházet podobné komplikované situaci je jedním z cílů Světové obchodní organizace, která se snaží šířit principy volného obchodu. Avšak právě ona danou situaci umožnila⁵⁴.

Rozdíl v uspořádání Transpacifického partnerství je relativně rozsáhlá shoda mezi dohodami o volném obchodě. To staví tuto smlouvu do pozice vysokostandartních dohod preferovaných velkými ekonomikami jako je USA. TPP je také jednou z modelových dohod, která explicitně vítá nové členy (podobně jako Evropská Unie). Spojené státy se rozhodly pro vstup v září 2008 a oficiálně přistoupily roku 2009. Jejich motivací bylo mimo jiné využít potenciálu TPP jako platformy pro liberalizaci v Asii a integraci v asijsko-pacifickém regionu. Což ale v důsledku podporuje americké obchodní zájmy. Například v oblasti zemědělských produktů, kde by USA byly v případě liberalizace vysoce konkurenceschopné na úkor místních farmářů. TPP funguje od roku 2005 a s posledním příchodem Japonskem v roce 2013 ho tvoří 12 států⁵⁵. Korejská republika byla oficiálně přizvaná roku 2010 a v listopadu 2013 zahájila přístupová jednání. Soul se vyjádřil kladně ke vstupu do TPP, poté co se v červnu 2013 jeho rival v oblasti ekonomiky Japonsko přidal⁵⁶.

Spornou otázkou Transpacifického partnerství je účast Číny. Obama jí formálně nabídnul vstup do TPP, avšak podmínky vstupu by vyžadovaly podle některých amerických komentátorů provedení zásadních změn v čínském domácím uspořádání⁵⁷. Proto je TPP vnímáno Pekingem jako prostředek k izolaci Číny. Podle něj jde o iniciativu Spojených států, která má státy asijsko-pacifického regionu zaangažovat do

⁵² Manyin et al., „Pivot to the Pacific? The Obama Administration's “Rebalancing” Toward Asia,” 21.

⁵³ Clinton, „America's Pacific Century“.

⁵⁴ Claude Barfield, and Philip I. Levy, "Tales of the South Pacific: President Obama and the Transpacific Partnership," *American Enterprise Institute for Public Policy Research*, no. 2 (December 2009): 9, <http://www.aei.org/files/2009/12/18/09-IEO-Dec-g.pdf> (accessed September 29, 2013), 2.

⁵⁵ Dosavadní členské státy Transpacifického partnerství jsou: Spojené státy Americké, Brunej, Austrálie, Čile, Kanada, Japonsko, Mexiko, Malajsie, Nový Zéland, Peru, Singapur a Viet-nam.

⁵⁶ Jun, „Soul affirms interest in joining TPP“.

„zatlačování Číny“, aby výsledkem bylo účinné vyrovnávání jejího mocenského vzestupu. Čína je sama aktivní v navazování styků s regionálními partnery a reagovala vyjednáváním obchodní dohody v rámci ASEAN a připravila dohodu o volném obchodu s Jižní Koreou a Japonskem⁵⁸. Samozřejmě za upevnování hospodářských vazeb v této oblasti stojí pro oba státy i ekonomické důvody, ale pokud budou Čína i USA vnímat své obchodní strategie jako prostředek k izolaci toho druhého, hrozí, že se asijsko-pacifický region rozdělí na nepřátelské bloky, které se budou vylučovat navzájem. Většina ekonomik asijsko-pacifického regionu je s Čínou úzce ekonomicky propojená. Žádný z asijských států není ochoten hazardovat se svými hospodářskými vazbami s rostoucí Čínou, především v období slabého růstu ekonomiky ve Spojených státech. Záměrné vyloučení Číny z TPP tedy nemusí být kompatibilní se zájmy USA, protože by mohlo urychlit čínskou iniciativu k vytvoření regionálního bloku ve východní Asii⁵⁹. Pokud bude umožněno vstoupit všem státům včetně Číny a vznikne pan-asijská smlouva o volném obchodu, pak by se svou vysokou úrovní liberalizace obchodu podpořila účast dalších států. Pokud by se stala TPP v regionu dominantní, mohla by rovněž nahradit dosavadní systém bilaterálních dohod tzv. „mísy nudlí“.

Podílející se státy si stanovily datum na dokončení jednání o 24 kapitolách TPP před summitem APEC v 2011. Dohodly se sice na struktuře smlouvy, avšak mnoho citlivých otázek zůstalo nevyřešených. Proto bylo konečné datum několikrát odloženo, naposled na konci roku 2013. Stále existují oblasti, které se nedaří vyjednat a budou potřeba další jednání před uzavřením smlouvy, jelikož USA trvá na dodržení vysokého standartu této smlouvy. S přibývajícemi členskými státy bude obtížnější se dohodnout na podobě smlouvy a bez silného vedení nebo úzké spolupráce členů se nepodaří uzavřít kvalitní TPP smlouvu v tak krátkém čase. Oblasti jako investice, služby, zemědělský sektor ekonomiky, pracovní síla, životní prostředí a duševní vlastnictví jsou kontroverzní témata, u kterých se bude těžko dosahovat konsenzu⁶⁰. Kvůli komplikacím během vyjednávání podoby Transpacifického partnerství a některých citlivým otázkám otevírání trhů mají jednající strany TPP nyní obavy, zda smlouva projde v americkém kongresu, který ji musí ratifikovat.

⁵⁷ Kissinger, „The Future of U.S. - Chinese Relations“, 5.

⁵⁸ China-Japan-South Korea FTA

⁵⁹ Cheong, „Negotiations for the TPP Agreement: Evaluation and Implications for the East Asia Regionalism“, 12.

⁶⁰ Ibid., 6.

3.2 Americké TPP versus čínské iniciativy

Čína jako hospodářská mocnost asijsko-pacifického regionu vnímá snahy Spojených států o vedení ekonomické integrace oblasti smlouvou, z níž je „vyloučena“, jako snahu o omezení nebo potlačení svého mocenského vzestupu. Sama se proto soustředí na uzavírání bilaterálních a multilaterálních dohod o volném obchodu mezi asijskými ekonomikami. Soutěž ve vedení ekonomické integrace mezi USA a Čínou se dotýká ostatních států tohoto prostoru včetně Jižní Koreje. USA navíc ztrácí kredibilitu u svých partnerů pomalým postupem při vyjednávání. Rozhovory o TPP trvají 4 roky a poslední 19. kolo rozhovorů kulatého stolu v Singapuru skončilo bez znatelného výsledku⁶¹. USA i Čína se snaží ovlivnit region. Čína ve svých snahách sází na asijskou regionální integraci. Systém ASEAN + 3⁶² vznikl roku 1997 jako reakce na finanční krizi ve východní Asii a měl se stát cílem vybudování asijské ekonomické komunity. Čína si nejvíce cení ASEAN + 3 jako platformy pro regionální integraci⁶³. Ale navrhuje také ekonomické sdružení asijských států pod RCEP⁶⁴, kterého se neúčastní Spojené státy, tak jako TPP se neúčastní Čína.

Obě strany dělají analýzy. USA se domnívá, že Čína má za cíl je svrhnout z jejich předního místa v asijsko-pacifickém regionu a že si chce v této oblasti vybudovat výlučný blok sloužící vlastním ekonomickým a zahraničně-politickým zájmům. Čína se zas bojí zadržování ze strany USA a rozmístování jednotek do států v okolí Číny a bude se vměšovat do čínských vnitřních záležitostí. Geopolitické motivy jsou spojené s americkou politikou zadržování ČLR, proto USA podněcuje vznik TPP, aby vyloučila Čínu. Situace je zvláštní, protože USA se snaží zadržovat i oslovit Čínu a oběma způsoby si zkouší zajistit dominanci v regionu. Scénář TPP(12)+Čína je velice nepravděpodobný, protože je složité pro Čínu nyní dostát požadavkům pro účast na TPP vedeným Spojenými státy.

Čínské aktivní zakládání ekonomických bloků a bylo pro USA alarmující. Ekonomická integrace asijsko-pacifického regionu, která by je vyloučila, jde jednoznačně proti americkým zájmům. Je patrné, že TPP vzniklo jako reakce na

⁶¹ Sharon Chen, "TPP Trade Pact misses deadline as more talks planned for January." *Bloomberg*, December 10, 2013. <http://www.bloomberg.com/news/2013-12-10/tpp-trade-pact-misses-deadline-as-more-talks-planned-for-january.html> (accessed January 8, 2014).

⁶² Státy ASEAN plus Čína, Japonsko a Jižní Korea.

⁶³ Park, „China-U.S. Relations in East Asia. Strategic rivalry and Korea's choice.“, 5.

⁶⁴ Regionální ekonomické comprehensivní partnersví- FTA asijských ekonomik včetně Číny a Indie

uskupení typu CJK FTA⁶⁵, ASEAN +3 (CJK) FTA, ASEAN +6 FTA⁶⁶, což bylo předmětem diskuzí, neboť USA jsou z těchto paktů vyloučeny nebo se jich neúčastní⁶⁷.

Na základě tohoto poznatku iniciují USA Transpacifické partnerství a vylučuje Čínu. Z toho vyplývá, že dvě velmoci určují linii v asijsko-pacifickém regionu, což by mohlo narušit celkovou ekonomickou integraci ve východní Asii v dlouhodobějším měřítku⁶⁸. Čína začala proklamovat trilaterální ekonomickou spolupráci CJK FTA jako protiváhu k TPP. Podobný postup trilaterální kooperace jako CJK FTA je existující kooperace Japonska, Koreje a USA.

Korea se soustředí především na obchod a dohody s Čínou jako svým největším obchodním partnerem. Zaměření se na partnerství v rámci Asie je oprávněné, neboť ze 16 států RCEP má větší zisky než z obchodu se 12 státy TPP. Ale RCEP nezahrnuje odstranění netarifních bariér obchodu⁶⁹, které jsou součástí TPP. Někteří pozorovatelé dokonce varují, že vstup Koreje do TPP může uškodit jejímu vztahu s Čínou⁷⁰. Stanovisko vlády Jižní Koreje je, že se prioritně bude snažit prosadit korejsko-čínskou dohodu o volném obchodu jako předmostí pro rozšiřující se přítomnost na čínských trzích. Současně však vyjednává o vstupu do Transpacifického partnerství⁷¹.

3.3 Motivace přistoupení Jižní Koreje k Transpacifickému partnerství

Transpacifické partnerství jako plánovaná zóna volného obchodu odpovídá jihokorejské hospodářské strategii uzavírání dohod, které povedou k liberalizaci. Korejská ekonomika silně závisí na multilaterálním systému obchodní výměny a proto pro ni toto regionální partnerství představuje logický krok směrem k odbourávání

⁶⁵ Dohoda o volném obchodu tří států Číny, Japonska a Jižní Koreje. Zatím je v procesu vyjednávání.

⁶⁶ Státy ASEAN plus Jižní Korea, Čína, Japonsko, Austrálie, Nový Zéland a Indie.

⁶⁷ Cheong, „Negotiations for the TPP Agreement: Evaluation and Implications for the East Asia Regionalism“, 12.

⁶⁸ Ibid., 12

⁶⁹ Jde o bariéry obchodu ustící ze zákazů, podmínek nebo specifických požadavků trhu, které omezují nebo prodražují vývoz/dovoz. Například jsou to bezpečnostní a zdravotní regulace, požadavky doplňkových dokumentů třeba o původu zboží nebo pravidla pro skladování či označování zboží. (zdroj: http://www.tradebarriers.org/ntb/non_tariff_barriers)

⁷⁰ Mireya Solís, „South Korea's Fateful Decision on the Trans-Pacific Partnership.“ *Foreign Policy at BROOKINGS*. no. 31 (September 2013): 1-21. http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2013/09/0918_south_korea_trans_pacific_partnership_solis/0918_south_korea_trans_pacific_partnership_solis.pdf (accessed November 23, 2013), 17.

⁷¹ Jun, „Soul affirms interest in joining TPP“.

dalších překážek. Ze začátku 90. let se Jižní Korea držela spíše uzavírání dohod o volném obchodu s menšími státy. Poprvé v roce 1999 zahájila vyjednávání o dohodě o volném obchodu s Čile, v roce 2005 se Singapurem a v 2006 s EFTA. Tyto státy neměly zásadnější vliv na průlom v jihokorejské obchodní politice. Ten znamenaly až smlouvy s velkými industriálními státy (nebo sdružením států) Evropskou Unií v roce 2011 a se Spojenými státy v roce 2012. Byly důležitější kvůli své větší hospodářské kapacitě, větším nákladům na přizpůsobení korejských málo konkurenceschopných sektorů a začlenění závazků ohledně odbourání netarifních bariér obchodu⁷². Ambicióznější dohody typu CJK FTA, RCEP nebo TPP jsou zatím v procesu vyjednávání.

Ovšem o taktice liberalizace obchodu v Jižní Koreji nepanuje jednoznačně shoda. Aktivní jsou tu i protiliberalizační hnutí, která s taktikou snižování cel a bariér obchodu nesouhlasí. Jsou to především studenti, farmáři, vládní opozice a jiní, kteří kritizují smlouvu s USA, která podle nich způsobí ztrátu suverenity, přičemž došlo i na násilné demonstrace⁷³. Je zřejmé, že zemědělství je pro Koreu jedním ze sektorů, které by chtěla chránit (zřejmě z předchozích dohod). Liberalizaci se v tomto sektoru snaží vyhnout. Jen u dohod s EU a USA změnila taktiku a ponechala počet výjimek nízký. K uklidnění situace korejská vláda zavádí dotace pro znevýhodněné sektory. Avšak objevují se názory, že i přesto bude ztráta pro zemědělce velká. Podobný program existuje i pro průmyslový sektor. Vláda se snaží uklidnit oponenty liberalizace. Prezidentka Pak Kun-hje se na rozdíl od svých předchůdců více zabývá tématy problémů domácí korejské ekonomiky jako zpomalení růstu, vysoká nezaměstnanost, zvětšující se rozdíly v příjmech atd.⁷⁴ Ovšem i přes kritiku pokračuje liberalizace obchodu v Koreji rychlým tempem, neboť drtivá většina rozhodovacích pravomocí v Koreji je v rukou úzké skupiny politiků a ministerstva zahraničních věcí a obchodu. Požadavky na větší participaci ostatních skupin a na transparentnost uzavírání těchto smluv se však zvětšují, což by mohlo do budoucna, pokud bude odpůrců přibývat, působit problémy v dalším postupu liberalizace.

S TPP bude Korea moci získat lepší přístup k trhům se státy, s nimiž již v minulosti uzavřela dohody o volném obchodu. A i přesto, že Korea jedná o dohodách o volném obchodu s některými členy TPP, tak vstup do tohoto paktu by posílil její vliv při vyjednávání obchodních dohod na ostatních frontách. Zásadní událostí, která vedla k

⁷² Solís, „South Korea's Fateful Decision on the Trans-Pacific Partnership.“, 4.

⁷³ Ibid., 12.

zapojení Jižní Koreje do jednání o TPP, je připojení Japonska v červenci 2013. Korea je motivovaná především lepším přístupem na japonský trh. Japonsko patří k největším importním a exportním trhům Jižní Koreje. Korea by zároveň napomohla, strategicky a politicky, svou účastí na TPP k integraci Asie a Tichomoří. Ekonomicky by navíc Korea mohla těžit z rozšířené liberalizace v oblasti služeb a investic. Je zároveň jedním ze států, které dostávají nejmenší podíl přímých zahraničních investic, takže tam je zde prostor pro zlepšení.

3.4 Zvažování možností Čína vs. USA

Jak tedy vysvětlit náhlý zájem Jižní Koreje o vstup do TPP? Ekonomické výhody, plynoucí z přistoupení k Transpacifickému partnerství států asijsko-pacifického regionu, na ni budou mít ve výsledku jen malé ekonomické dopady. S většinou států této oblasti má již z minulosti uzavřené dohody o volném obchodu nebo jsou v procesu vyjednávání. Důležité je i zakotvení rámce bilaterálních smluv do multilaterálního prostředí a pokračování v hospodářské integraci. TPP představuje jen skromný posun v liberalizaci obchodu, jeho přednost leží v jeho potenciálu. Pro Koreu je sice ekonomika důležitá, ale není to nutně to nejdůležitější. Sice si nemůže dovolit být vynechaná z postupující ekonomické integrace regionu, avšak participací na Transpacifickém partnerství, které vnímá Čína jako pokus o omezování svého rostoucího mocenského postavení, Korea riskuje střet se svým hlavním obchodním a hospodářským partnerem. Během posledních let se Čína stala největším obchodním partnerem Koreje, přičemž Spojené státy si zachovaly pozici nejdůležitějšího strategického partnera v oblasti bezpečnosti. Budoucí úkol pro Jižní Koreu a USA proto bude pokojné vyřešení a adaptace na posun rozložení moci v Asii a vytvoření mechanismů spolupráce s ČLR⁷⁵. To bude možné pouze v případě pokud bude existovat důvěra mezi Jižní Koreou, Spojenými státy a Čínou.

Dalším podnětem k připojení k Transpacifickému partnerství je rostoucí počet jeho členů. Korea se hodně soustředila na to, jak USA jednaly s Japonskem o odstranění netarifních překážek obchodu. Člen národní bezpečnostní rady USA a expert na asijskou politiku Victor Cha potvrdil, že u vstupu Koreje do TPP nejde jen o

⁷⁴ Ibid., 15.

⁷⁵ Noboru Yamaguchi et al., "Roundtable. Regional Perspectives on U.S. Strategic Rebalancing", 16.

ekonomické zájmy, ale i o strategické⁷⁶. Korea doufá ve vytvoření paktu, ze kterého bude těžit i strategicky a politicky, nejen ekonomicky. Ho-Young, velvyslanec Korejské republiky ve Spojených státech, říká, že TPP se změnilo se vstupem USA a pak i se vstupem Mexika a Kanady. Bezpečnostní zájmy proto budou jedním z důvodů, proč se Korea rozhodla pro Transpacifické partnerství⁷⁷. Z ekonomického hlediska Korea může očekávat lepší výsledky díky otevírání se cizím trhům tím, že získá lepší kvalitu obchodních smluv, především u Číny a Japonska.

Pokud se Transpacifickému partnerství podaří prosadit mezi asijskými státy a ty přijmou podmínky, které odpovídají americkým dlouhodobým obchodním cílům, může proběhnout integrace a rozvinout otevřený regionalismus, který by odpověděl na obavy, aby se asijsko-pacifický region nerozpadl na nepřátelské obchodní bloky. Avšak TPP tu naráží na jeden z cílů „návratu“, a to vylepšení vztahů s Čínou. Čína vidí TPP jako anti-čínskou iniciativu. Je jen malá šance, že by se Čína připojila, ač někteří členové TPP mají podobný demokratický deficit jako ona (třeba Vietnam), ale není jim zamezeno v členství. TPP přetrvá, ale jiná obdobná hospodářská společenství jako RCEP, jichž se Spojené státy neúčastní, nabídnou nové stimuly pro ostatní země, až se Čína přidá. Rivalem Transpacifického partnerství bude pro USA také CJK FTA, protože by připoutala dva důležité partnery Spojených států k Číně, zatímco by vyloučila USA. Japonská a korejská participace na TPP sice vdechla iniciativám USA nový život, ale Spojené státy potřebují dál rozšiřovat své plánované partnerství o nové členy.

TPP stojí na křižovatce. Jsou možná dvě východiska. Pokud bude vytvořeno, v asijsko-pacifickém regionu by mohlo dojít k vzniku dvou obchodních bloků. Čína by mohla se snažit také o vytvoření sinocentrického bloku a povede svou vlastní linii ekonomické integrace. Pokud bude TPP úspěšně pokračovat, bude ČLR urychlovat svoji expanzi dohod o volném obchodu a prvním strategicky důležitým cílem bude Jižní Korea. Mnoho expertů doufá v domino efekt Transpacifického partnerství, kdy by se přidávaly další a další státy⁷⁸. TPP není pro Koreu nutnost, nebude mít závažné problémy pokud k němu přistoupí později, jelikož Transpacifické partnerství je velice podobné KORUS FTA a země se účastní jiných smluv, které vedou k liberalizaci

⁷⁶ Ho-Young, Ahn, Cutler, Wendy, Miller, Scott, & Cha, Victor. "Korea's Interest in the Trans-Pacific Partnership" Recorded December 12 2013. *Center for strategic and international studies*. Web, <http://csis.org/event/koreas-interest-trans-pacific-partnership>.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Cheong, „Negotiations for the TPP Agreement: Evaluation and Implications for the East Asia Regionalism“, 22.

zahraničního obchodu. Ta je stejně jako mnoho dalších států v oblasti ekonomiky integrována jak v TPP, tak v RCEP nebo CJK FTA. Státy jako Jižní Korea preferují udržení vztahů s oběma mocnostmi a využijí jejich vzájemné soutěživosti i spolupráce. Tato možnost je otevřená i pro Koreu.

Závěr

Spojené státy v rámci politiky „návratu do Asie“ systematicky posilují diplomatickou, ekonomickou a vojenskou přítomnost v asijsko-pacifickém regionu. Důležitou součástí „návratu“ je ujištění spojenců, že strategie USA je dlouhodobá a udržitelná. Spojené státy posilují bilaterální vazby na své spojence v asijsko-pacifickém regionu a zapojují se s nimi do intenzivní ekonomické, vojenské a diplomatické spolupráce. Důvodem pro intenzivnější spolupráci tohoto regionu jsou ukončení válek proti terorismu, ohrožení bezpečnostní situace rostoucí mocí Číny, která se projevuje například střety v Jihočínském a Východočínském moři a pulzující asijské trhy, které by mohly přispět k zlepšení hospodářské situace ve Spojených státech, vytvoření nových pracovních míst nebo podpořit americký vývoz. Toto posilování se ovšem neodehrává v mocenském vakuu, nýbrž zde Spojené státy naráží na rostoucí moc Číny, která se v průběhu 90. let stala regionálním hegemonem, především v oblasti ekonomiky. Mocenský růst Číny, ale není jen nahodilá situace se kterou se musí USA ve svém úsilí o získání hegemoniálního postavení v regionu vyrovnat. Nýbrž je jedním z důvodů této strategie vyrovnávání. Pokud chtějí Spojené státy hrát vedoucí roli v této oblasti, musí počítat s čínskou rivalitou. Čína vnímá posilování partnerských závazků se sousedními státy Číny jako pokus o obklíčení. Tuto obavu posiluje i fakt, že má Čína s některými z těchto států teritoriální spory. Státy asijsko-pacifického regionu se obávají rivalitu velmocí na poli bezpečnosti, diplomacie a ekonomiky, která by mohla vést k destabilizaci. Amerika proto bude muset v budoucnu prokázat silné vedení a odhodlání, aby přesvědčila nejen své spojence a rivaly v Asii, ale i domácí.

Ekonomika je jednou z klíčových součástí pivotu. Jeho pilotním programem je ekonomická integrace regionu a vytvoření vysokostandartní zóny volného obchodu pod vedením USA, Transpacifického partnerství (TPP). Státy asijsko-pacifického regionu jsou pro ekonomickou integraci a liberaliaci obchodu, ale mají strach z čínské reakce. Jelikož Čína tyto kroky vnímá jako snahu o omezení její rostoucí mocenské pozice. Nechtějí se dostat do situace, kdy by musely mezi mocnostmi volit. Čína je povětšinou jejich hlavní obchodní partner a je světovou platformou pro výrobu zboží. Avšak většina z nich se integruje i ve vnitroasijských regionálních ekonomických organizacích jako ASEAN nebo RCEP. Transpacifického partnerství se Čína neúčastní. TPP oficiálně vítá nové členy včetně Číny, ale čínská účast je podmíněná změnami v domácím uspořádání nastavenými Spojenými státy.

Jedním z tradičních spojenců USA v tomto regionu je Jižní Korea. Ta byla z historického hlediska svázána se Spojenými státy především bezpečnostně, aliancí namířenou proti agresi ze Severní Koreje. Jejich bezpečnostní aliance trvá dodnes. USA má v Jižní Koreji umístěné permanentní vojenské základny a udržuje zde stabilní počet vojenských jednotek. Časem se ovšem Jižní Korea emancipovala a stala se jedním z nejvíce ekonomicky prosperujících států světa s velkou průmyslovou základnou a nezanedbatelným vlivem na asijsko-pacifický region. USA a Jižní Korea jsou dnes významnými partnery i v oblasti ekonomiky a pokračují v čilé obchodní výměně. Obě exportní ekonomiky profitují z liberalizace obchodu a jsou pro odstraňování tarifních i netarifních překážek obchodu. Proto je participace Jižní Koreje na Transpacifickém partnerství logickým krokem v další liberalizaci obchodu, začlenění do regionální ekonomické integrace a pokračujícím spojenectví s USA. Problematické jsou však její obavy z důsledků takového kroku pro její vztah s Čínou. Čína je nejen jejím hlavní obchodním partnerem, ale zároveň je partnerem Severní Koreje. Proto si Jižní Korea nechce z bezpečnostního, ani ekonomického hlediska Čínu znepřátelit. Zároveň se však snaží před její dominancí v regionu chránit přimknutím ke Spojeným státům, které považuje za žádoucí protiváhu čínského vlivu. Jižní Korea sama tedy volí strategii vyváženého přístupu k oběma velmocem. Účastní se regionálních bloků iniciovaných Čínou i Spojenými státy a těží tak ze spolupráce s oběma i z jejich vzájemné soutěživosti.

Seznam použitých zkratk:

APEC	Asijsko-pacifické hospodářské společenství (Asia-Pacific Economic Cooperation)
ASEAN	Sdružení národů jihovýchodní Asie (Association of Southeast Asian Nations)
ČLR	Čínská lidová republika
EAS	Summit Východní Asie (East Asia Summit)
EFTA	Evropské sdružení volného obchodu (European Free Trade Association)
EU	Evropská Unie
G-20	Group of Twenty (nemá český ekvivalent)
HDP	Hrubý domácí produkt
KLDR	Korejská lidově demokratická republika
KORUS FTA	Korejsko-Americká dohoda o volném obchodu (Korea-United States of America Free Trade Agreement)
RCEP	Regional Comprehensive Economic Partnership (nemá český ekvivalent)
TPP	Transpacifické partnerství (Trans-pacific Partnership)
USA	Spojené státy americké (United States of America)
CJK FTA	Čínsko-japonsko-jihokorejská dohoda o volném obchodu (China-Japan-Korea Free Trade Agreement)

Použitá literatura

- Barfield, Claude, and Philip I. Levy. "Tales of the South Pacific: President Obama and the Transpacific Partnership." *American Enterprise Institute for Public Policy Research*. no. 2 (December 2009): 9. <http://www.aei.org/files/2009/12/18/09-IEO-Dec-g.pdf> (accessed September 29, 2013).
- Chen, Sharon. "TPP Trade Pact misses deadline as more talks planned for January." *Bloomberg*, December 10, 2013. <http://www.bloomberg.com/news/2013-12-10/tpp-trade-pact-misses-deadline-as-more-talks-planned-for-january.html> (accessed January 8, 2014).
- Cheong, Inkyo. "Negotiations for the TransPacific Partnership Agreement: Evaluation and Implications for East Asian Regionalism." *Asian Development Bank Institute*. no. 428 (July 2013): 26. <http://www.adbi.org/files/2013.07.11.wp428.trans.pacific.partnership.east.asian.regionalism.pdf> (accessed January 15, 2013).
- Clinton, Hillary. "America's Pacific Century." *Foreign Policy*, November 10, 2011. http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/10/11/americas_pacific_century (Foreign Policy Nov. 2011).pdf (accessed June 07, 2013).
- Denmark, Abraham M, Yan Xuetong, Noboru Yamaguchi, Chaesung Chun, Alexander Chieh-cheng Huang, C. Raja Mohan, Barry Desker, and Kitti Prasirtsuk. "Roundtable. Regional Perspectives on U.S. Strategic Rebalancing." *Asia Policy*. no. 15 (January 2013): 44. http://www.nbr.org/publications/asia_policy/free/AP15/AP15_B_Asia_balanceRt.pdf (accessed October 08, 2013).
- Gordon, Bernard K. "The Trans-Pacific Partnership and the Rise of China." *Foreign Affairs*, November 07, 2011. <http://www.foreignaffairs.com/articles/136647/bernard-k-gordon/the-trans-pacific-partnership-and-the-rise-of-china> (accessed October 21, 2013).
- Ho-Young, Ahn, Cutler, Wendy, Miller, Scott, & Cha, Victor. "Korea's Interest in the Trans-Pacific Partnership" Recorded December 12 2013. Center for strategic and international studies. Web, <http://csis.org/event/koreas-interest-trans-pacific-partnership>.
- Jun, Kwanwoo. "Seoul Affirms Interest in Joining TPP." *The Wall Street Journal*, January 13, 2014. <http://blogs.wsj.com/economics/2014/01/13/seoul-affirms-interest-in-joining-tpp-but-says-china-deal-comes-first/> (accessed February 14, 2014).
- Kaplan, Robert D. Foreign Affairs, "Center Stage for the 21st Century." Last modified March/April 2009. Accessed May 11, 2014. http://mcdermott.house.gov/index.php?option=com_content&view=article&id=276:center-stage-for-the-21st-century&catid=19:informed-sources.
- Karásek, Tomáš, and Ivana Karásková. "Americký ‚návrat‘ do Asie: strategie bez perspektivy?." *Asociace pro mezinárodní otázky*. no. 3 (květen 2013): 11. http://www.amo.cz/editor/image/produkty1_soubory/amocz-pp-2013-03.pdf (accessed November 17, 2013).
- Kissinger, Henry A. "The Future of U.S.-Chinese Relations." *Foreign Affairs*, March/April 2013. http://www.mauldineconomics.com/images/uploads/overmyshoulder/The_Future_of_US-Chinese_Relations__Foreign_Affairs.pdf (accessed November 21, 2013).
- Levy, Phil. "U.S. Political disfunction and Trans-pacific Partnership Trade Agreement." *Foreign Policy*, 16. října 2013.
- Liberthal, Kenneth. "American Pivot to Asia." *Foreign Policy*, December 21, 2011. http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/12/21/the_american_pivot_to_asia (accessed November 12, 2013).
- Liu, Wen. "From Pivot to Rebalance: the Weight of Words in U.S. Asia Policy." *contextChina*, March 22, 2013. <http://contextchina.com/2013/03/from-pivot-to-rebalance-the-weight-of-words-in-u-s-asia-policy/> (accessed February 19, 2014).
- McCain Nelson, Coleen. "Obama Tries Again on Asia Pivot." *The Wall Street Journal*, April 22, 2014. <http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702304279904579516041148327548?mg=reno64-wsj&url=http://online.wsj.com/article/SB10001424052702304279904579516041148327548.html> (accessed April 25, 2014).

- Manyin, Mark E., Emma Chanlett-Avery, Ian E. Rinehart, Mary Beth Nikitin, and William H. Cooper. "U.S.-South Korea Relations." *Congressional Research Service*. no. R41481 (April 2013): 32. <https://www.fas.org/sgp/crs/row/R41481.pdf> (accessed June 07, 2013).
- Manyin, Mark E., Stephen Daggett, Ben Dolven, Susan V. Lawrence, Michael F. Martin, Ronald O'Rourke, and Bruce Vaughn. "Pivot to the Pacific? The Obama Administration's "Rebalancing" Toward Asia." *Congressional Research Service*. no. R42448 (March 28, 2012): 1-29. <https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R42448.pdf> (accessed June 07, 2013).
- Moss, Trefor. "America's Pivot to Asia: A Report Card." *The Diplomat*, May 05, 2013. <http://thediplomat.com/2013/05/americas-pivot-to-asia-a-report-card/> (accessed January 21, 2014).
- The White House official website, "Remarks By President Obama to the Australian Parliament." Last modified November 14, 2009. Accessed April 15, 2014. <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-barack-obama-suntory-hall>.
- Office of the Press Secretary, The White House. "Remarks By President Obama to the Australian Parliament." <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliament> (staženo 14. února 2014).
- Park, Jae-kyung. "China-U.S. Relations in East Asia CHARTING our future Jae-kyung Park Author strategic rivalry and Korea's choice." *Center for Strategic and International Studies*. (April 2013): 32. http://csis.org/files/publication/130404_Park_ChinaUSRelations_Web.pdf (accessed November 25, 2014).
- Prestowitz, Clyde. "The Transpacific Partnership and the decline of american hegemony." *Foreign Policy*, September 30, 2013. http://prestowitz.foreignpolicy.com/posts/2013/09/30/the_trans_pacific_partnership_is_the_asia_pacific_syria (accessed December 16, 2013).
- Solís, Mireya. "South Korea's Fateful Decision on the Trans-Pacific Partnership." *Foreign Policy at BROOKINGS*. no. 31 (September 2013): 1-21. http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2013/09/0918_south_korea_trans_pacific_partnership_solis/0918_south_korea_trans_pacific_partnership_solis.pdf (accessed November 23, 2013).
- Sutter, Robert G., Michael E. Brown, Timothy Adamson, Mike Mochizuki, and Deepa Ollapally. "Balancing Acts: The U.S. Rebalance and Asia-Pacific Stability." *Sigur Center for Asian Studies*. (August 2013): 49. http://www2.gwu.edu/~sigur/assets/docs/BalancingActs_Compiled1.pdf (accessed April 05, 2014).
- U.S. Department of State, "Remarks With Republic of Korea Foreign Minister Yun Byung-se After Their Meeting." Last modified January 07, 2014. Accessed February 14, 2014. <http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/01/219446.htm>.
- Winkler, Matthew, and Sam Kim. "Park Seeks Trade Deals From U.S.-Led TPP to China Bilateral Pact." *Bloomberg*, January 10, 2014. <http://www.bloomberg.com/news/2014-01-10/park-seeks-tpp-talks-entry-as-south-korea-pursues-trade-deals.html> (accessed February 14, 2014).
- Zhang, Moran. "Trans-Pacific Partnership (TPP): A Trade Agreement You Should Care About." *International Business Times*, October 15, 2013. <http://www.ibtimes.com/trans-pacific-partnership-tpp-trade-agreement-you-should-care-about-1425468> (accessed December 02, 2013).